

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

TECHNISCH RAPPORT HOOFDSTUK SPECIAAL ONDERWIJS

STAAT VAN HET ONDERWIJS 2019

April 2019

INHOUD

Inleiding 3

1	Databronnen en definities 4
1.1.1	Leerlinggegevens (DUO-BRON) 4
1.1.2	CBS 4
1.1.3	Onderzoeken 4
1.1.4	Oordelen onderwijskwaliteit 5
1.1.5	Vertrouwensinspectie 5
1.1.6	Excellente Scholen 5
1.2	Definities 6
1.2.1	Algemeen 6
1.2.2	Achtergrondgegevens leerling 6
1.2.3	Gegevens scholen 6
2	Participatie 8
2.1	Leerlingenpopulatie 8
2.2	Instroom 13
2.3	Uitstroomkenmerken 16
3	Studiesucces 18
3.1	Uitstroomresultaten 18
3.1.1	Speciaal onderwijs 18
3.1.2	Voortgezet speciaal onderwijs 18
3.1.3	Examens in het voortgezet speciaal onderwijs 20
3.2	Aaneengesloten verblijf in (v)so cohort 4-jarigen/12-jarigen 24
4	Kwaliteit onderwijsproces en de leraar 26
4.1	Oordelen standaarden 26
5	Sociaal klimaat 33
5.1	Meldingen vertrouwensinspecteur 33
6	Sturing op kwaliteit 34
6.1	Kwaliteit van besturen 34
6.2	Kwaliteit van de instellingen 35
7	Passend onderwijs 38
7.1	Stromen bao, sbo en so 38
7.2	Stromen po – vo, vso en pro 39
7.3	Stromen vo, vso en pro 40
7.4	Samenwerkingsverbanden 41

Inleiding

Dit is het technische rapport dat ten grondslag ligt aan het hoofdstuk speciaal onderwijs van De Staat van het Onderwijs 2019. In dit rapport vindt u de verantwoording van onderzoeksgegevens die zijn gebruikt bij analyses voor het basisonderwijs.

Dit rapport volgt zoveel mogelijk de paragraafindeling van het hoofdstuk Speciaal Onderwijs uit De Staat van het Onderwijs.

1 Databronnen en definities

In deze paragraaf worden de bestanden en definities beschreven die gebruikt zijn voor de analyses.

1.1.1 *Leerlinggegevens (DUO-BRON)*

Vanuit DUO krijgt de Inspectie van het Onderwijs inschrijvingsbestanden (BRON) met leerlingaantallen en achtergrondkenmerken. Dit betreft de inschrijving van leerlingen op peildatum 1 oktober van het betreffende schooljaar. Voor de analyses worden altijd alleen de hoofdschrijvingen meegenomen.

1.1.2 *CBS*

Om de leerlinggegevens te verrijken zijn de BRON-data op individueel niveau gekoppeld aan CBS-gegevens. Hierdoor kan gebruikt gemaakt worden van de opleiding van de ouders van leerlingen. In sectie 1.2 komen de gebruikte definities aan bod.

1.1.3 *Onderzoeken*

Bestuur

In het schooljaar 2017/2018 is een aselechte steekproef van besturen bezocht. In dit onderzoek is het kwaliteitsgebied kwaliteitszorg en ambitie onderzocht. De onderzochte besturen verschillen niet significant van de besturenpopulatie op wel of geen multisectoraal bestuur, regio, denominatie, bestuursgrootte op basis van aantal vestigingen, bestuursgrootte op basis van leerlingaantal, wel of geen vrijwilligersbestuur.

OKE's (Onderwijskundige eenheden)

In het kader van de toezichtactiviteiten van de Inspectie van het Onderwijs zijn ook gegevens op het niveau van onderwijskundige eenheden (scholen) verzameld. Deze scholen kunnen om allerlei verschillende redenen bezocht zijn, bijvoorbeeld om na te gaan of het bestuursbeleid doorwerkt in de onderwijspraktijk (verificatieonderzoeken), onderzoeken op verzoek van besturen om na te gaan of afdelingen de waardering goed verdienen (onderzoeken naar goed) en kwaliteitsonderzoeken bij risico's. Bij elk onderzoek is op grond van het doel van het onderzoek een selectie gemaakt uit de onderdelen van het onderzoekskader. De onderzoeken op afdelingsniveau zijn dus niet gebaseerd op een steekproef en ook zijn niet altijd dezelfde standaarden beoordeeld. Om deze redenen moeten conclusies op basis van deze gegevens met enige voorzichtigheid getrokken worden.

Waarderingskader

Tijdens de onderzoeken op de scholen en opleidingen vinden meerdere activiteiten plaats. In elke sector geven inspecteurs oordelen op onderdelen van het waarderingskader, zoals kwaliteitszorg en didactisch handelen. De inspecteurs baseren zich hierbij op meerdere gegevensbronnen: schooldocumenten, leerresultaten, zorgplannen, lesobservaties, gesprekken, etc. Standaarden omvatten deugdelijkheidseisen en eigen aspecten van kwaliteit. Of een standaard als voldoende of onvoldoende wordt beoordeeld, is alleen gebaseerd op de vraag of het bestuur/de school voldoet aan de deugdelijkheidseisen. Voor de waardering 'goed' worden de eigen aspecten van kwaliteit als volgt bij de oordeelsvorming betrokken. Meer informatie en een overzicht van alle standaarden en de wijze van waardering vindt u op www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/onderzoekskaders.

Thema-onderzoek dagbesteding

In 2017/2018 is een thema-onderzoek uitgevoerd bij een steekproef van dertig scholen naar het uitstroomprofiel dagbesteding. Deze scholen hebben een vragenlijst ingevoerd, en tijdens schoolbezoeken hebben inspecteurs gegevens verzameld. De resultaten van dit onderzoek worden (deels) gepresenteerd in dit technisch rapport.

1.1.4

Oordelen onderwijskwaliteit

Als een school of opleiding bij een onderzoek aan de wettelijke eisen voor basiskwaliteit voldoet, dan krijgt de school het oordeel 'voldoende'. Scholen die niet aan de basiskwaliteit voldoen, krijgen het oordeel 'onvoldoende'. Deze scholen kunnen zelfs het oordeel 'zeer zwak' krijgen als ze beneden de wettelijke norm presteren die daarvoor geldt. Naast deze oordelen kan de inspectie de waardering Goed geven. Op de website van de Onderwijsinspectie vindt u een aantal keer per jaar een update van het vervolgtoezicht per school of bestuur.

1.1.5

Vertrouwensinspectie

Bij de vertrouwensinspecteurs komen meldingen binnen over seksuele intimidatie en seksueel misbruik, psychisch en fysiek geweld, discriminatie en radicalisering. Iedereen kan een dergelijke melding doen. Meldingen die binnen deze bovengenoemde categorieën vallen, kunnen voorgelegd worden aan de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur kan adviseren in het traject naar het indienen van een formele klacht of het doen van aangifte. In De Staat van het Onderwijs doet de inspectie voor de verschillende sectoren verslag van het aantal aangemaakte dossiers.

1.1.6

Excellente Scholen

Sinds Excellente Scholen 2015 is de organisatie van het traject Excellente Scholen in handen van de Inspectie van het Onderwijs. De toekenning van het predicaat Excellente School betekent dat een school (of schoolsoort) onderwijs biedt van goede kwaliteit en zich daarnaast onderscheidt van andere goede scholen door te excelleren met een specifiek profiel. Een onafhankelijke jury beoordeelt het excellentieprofiel. De juryleden voeren de werkzaamheden voor de beoordeling van de kandidaat-Excellente scholen onafhankelijk van de inspectie uit. Hierbij focust de jury zich volledig op het excellentieprofiel terwijl de inspectie in een eerder stadium onderzoekt of de scholen voldoen aan de waardering goed, voorwaardelijk voor deelname aan het traject Excellente Scholen. Voor meer informatie, zie www.excellentescholen.nl.

1.2 Definities

In deze paragraaf worden een aantal belangrijke definities beschreven die gebruikt zijn in de analyses.

1.2.1 Algemeen

Inschrijvingsjaar

Het kalenderjaar waarin op teldatum 1 oktober unieke (hoofd)inschrijvingen worden geteld.

1.2.2 Achtergrondgegevens leerling

Geslacht

Het geslacht van de leerling is weergegeven als jongen of een meisje.

Hoogst behaalde opleiding ouders

Vastgesteld is wie de (juridische) ouders zijn van de leerling en het hoogst behaalde opleidingsniveau onder beide ouders in het inschrijfsjaar. Als een leerling één ouder heeft dan geldt het opleidingsniveau van deze ouder. Als het opleidingsniveau van ouders niet bekend was in het inschrijvingsjaar, wordt het hoogst behaalde opleidingsniveau van de ouders in het laatst beschikbare jaar gebruikt. Het opleidingsniveau is ingedeeld in vijf categorieën: Opleiding onbekend; maximaal een mbo 2-opleiding; mbo-3 of mbo-4 ; hbo-ad of -bachelor; wo- of hbo-master. Als het gaat om de verdeling van het opleidingsniveau ouders van leerlingen in de populatie, wordt de statistiek gewogen om rekening te houden met de kans op het niet-bekend zijn van het opleidingsniveau ouders.

Migratieachtergrond

De migratieachtergrond van de leerling wordt bepaald op basis van zijn/haar geboorteland en de geboortelands van zijn/haar juridische ouders. Leerlingen worden in vier categorieën ingedeeld: Leerlingen zonder migratieachtergrond, leerlingen met een westerse migratieachtergrond, leerlingen met een niet-westerse migratieachtergrond van de tweede generatie, leerlingen met een niet-westerse migratieachtergrond van de eerste generatie.

Nieuwkomer

Een leerling wordt als nieuwkomer gerekend, als de leerling zelf en de beide juridische ouders niet in Nederland geboren zijn. Deze groep wordt verder ingedeeld in nieuwkomers die korter dan vier jaar in Nederland zijn, en nieuwkomers die vier jaar of langer in Nederland zijn. Hierbij wordt uitgegaan van de peildatum 1 oktober.

1.2.3 Gegevens scholen

Cluster

In het speciaal onderwijs worden tegenwoordig nog twee clusters geregistreerd: cluster 1, voor blinde en slechtziende kinderen; cluster 2, voor dove en slechthorende kinderen of voor kinderen met ernstige spraak-taalmoeilijkheden; daarnaast onderscheiden we het cluster overig (voormalig cluster 3 en 4), voor leerlingen met een lichamelijke beperking, een chronische ziekte, een gedragsstoornis, ontwikkelingsstoornis of een psychiatrisch probleem.

Denominatie

Bij de meeste analyses is de denominatie van scholen ingedeeld in 7 of 4 categorieën. De indeling van denominatie in 7 categorieën bestaat uit: openbaar, rooms-katholiek, protestants-christelijk, gereformeerd vrijgemaakt, reformatorisch, islamitisch, overig bijzonder. De ingekorte indeling van denominatie in 4 categorieën ziet er als volgt uit: openbaar, rooms-katholiek, protestants-christelijk, overig bijzonder.

Regio op basis van provincie

De scholen kunnen ingedeeld worden in verschillende regio. Deze regio's worden gemaakt op basis van provincie. Drenthe, Groningen en Friesland behoren tot regio Noord. Flevoland, Gelderland en Overijssel behoren tot regio Oost. Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland behoren tot de regio midden. Zeeland, Limburg en Noord-Brabant behoren tot de regio zuid.

Stedelijkheid

Stedelijkheid is bepaald op basis van de omgevingsadressendichtheid (oad) van de postcode waar een vestiging zich bevindt. Voor deze variabele worden vijf verschillende categorieën onderscheiden: Zeer sterk stedelijk (2500 of meer adressen per km²), sterk stedelijk (1500 tot 2500 adressen per km²), matig stedelijk (1000 tot 1500 adressen per km²), weinig stedelijk (500 tot 1000 adressen per km²), niet stedelijk (minder dan 500 adressen per km²). Dit is de indeling die ook het CBS hanteert.

2 Participatie

2.1 Leerlingenpopulatie

Hieronder wordt weergegeven hoeveel leerlingen ingeschreven staan voor het (voortgezet) speciaal onderwijs. De afgelopen twee jaren is een stijging in het totaal aantal leerlingen zichtbaar, die vooral veroorzaakt wordt door een toename van het aantal inschrijvingen in het speciaal onderwijs.

Tabel 2.1.1 Aantal leerlingen in speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs in de periode 2014/2015-2018/2019 (n 2018/2019=68.435)

	2014	2015	2016	2017	2018*
	n	n	n	n	n
Speciaal onderwijs	31.105	29.655	29.137	29.872	30.868
Voortgezet speciaal onderwijs	39.884	38.550	37.917	37.660	37.567
Totaal	70.989	68.205	67.054	67.532	68.435

* Voorlopige gegevens

Hieronder wordt ingegaan op de groei van de populatie in het speciaal onderwijs. In absolute aantallen is in het so de toename in het cluster overig (voormalig cluster 3 en 4) het grootst, maar relatief gezien zijn cluster 1 en 2 iets harder gegroeid.

Tabel 2.1.2 Leerlingen naar cluster (n 2017=29.872, n 2018=30.868)

		2017		2018*	
		%	n	%	n
Speciaal onderwijs	Overig	78,4	23.427	78,2	24.133
	Cluster 1	0,8	247	0,9	270
	Cluster 2	20,7	6.198	20,9	6.465

* Voorlopige gegevens

De toename van het aantal leerlingen vindt vooral plaats in de meer stedelijke gebieden.

Tabel 2.1.3 Leerlingen speciaal onderwijs naar stedelijkheid (n 2017=29.872, n 2018=30.868)

		2017		2018*	
		%	n	%	n
Speciaal onderwijs	Zeer sterk stedelijk	32,8	9.794	33,2	10.254
	Sterk stedelijk	38,9	11.631	39,5	12.187
	Matig stedelijk	12,1	3.612	11,7	3.616
	Weinig stedelijk	13,7	4.080	12,9	3.974
	Niet stedelijk	2,5	755	2,7	837

* Voorlopige gegevens

Een toename van het leerlingenaantal betekent niet dat alle so-scholen te maken hebben met groei. De meeste scholen hebben te maken met een beperkte groei/krimp van maximaal tien leerlingen. Dit is te zien in onderstaande tabel. Deze tabel heeft betrekking op alle scholen in de scholenpopulatie zoals vastgesteld door de inspectie, waar in 2017/2018 en in 2016/2017 leerlingen ingeschreven stonden. De meeste scholen vallen in de categorie waar sprake is van een lichte toename van leerlingen (1 tot 10 leerlingen), maar op ongeveer twintig procent van de scholen is

het leerlingaantal in 2017/2018 met meer dan 10 leerlingen toegenomen ten opzichte van 2016/2017.

Tabel 2.1.4 Aantal scholen met af- en toename van totaal aantal inschrijvingen, 2017/2018 vergeleken met 2016/2017 (n=603)

	So		Vso	
	%	n	%	n
Afname minstens 26 leerlingen	5,6	16	7,9	25
Afname met 11-25 leerlingen	10,5	30	12,3	39
Afname 1-10 leerlingen	26,2	75	24,9	79
Geen verandering	3,1	9	2,8	9
Toename 1-10 leerlingen	33,2	95	30,9	98
Toename 11-25 leerlingen	15,7	45	13,2	42
Toename minstens 26 leerlingen	5,6	16	7,9	25

Het aandeel meisjes in het speciaal onderwijs daalde de afgelopen jaren licht. In het voortgezet speciaal onderwijs is dit niet het geval.

Tabel 2.1.5 Geslacht leerlingpopulatie so en vso (n 2017=29.872)

		2013	2014	2015	2016	2017
		%	%	%	%	%
So	Jongen	73,8	74,1	74,2	74,3	74,5
	Meisje	26,2	25,9	25,8	25,7	25,5
Vso	Jongen	71,6	71,6	71,3	71,3	71,1
	Meisje	28,4	28,4	28,7	28,7	28,9

Het aandeel leerlingen zonder migratieachtergrond in het speciaal onderwijs neemt af. In het voortgezet speciaal onderwijs is dit ook het geval, maar hier is deze daling lichter.

Tabel 2.1.6 Leerlingen naar etnische achtergrond (n (v)so 2017=67.403, n (v)so 2018=68.318)

		2013	2014	2015	2016	2017	2018
		%	%	%	%	%	*
Bao	Geen migratieachtergrond	76,3	75,9	75,4	74,7	74,1	73,6
	Westerse migratieachtergrond	7,0	7,2	7,5	7,7	7,9	8,2
	Niet-westerse migratieachtergrond, tweede generatie	15,5	15,5	15,5	15,4	15,2	15,1
	Niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie	1,2	1,4	1,7	2,1	2,7	3,1
So	Geen migratieachtergrond	72,4	72,1	70,6	69,4	67,7	66,0
	Westerse migratieachtergrond	6,8	7,0	7,6	8,0	8,4	8,8
	Niet-westerse migratieachtergrond, tweede generatie	19,3	19,3	20,0	20,6	21,4	22,0
	Niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie	1,4	1,6	1,8	2,0	2,5	3,2
Vo	Geen migratieachtergrond	79,0	78,9	78,7	78,3	78,0	
	Westerse migratieachtergrond	6,3	6,4	6,4	6,5	6,6	

	Niet-westerse migratieachtergrond, tweede generatie	12,6	12,8	13,1	13,5	13,7	
	Niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie	2,2	1,9	1,7	1,6	1,7	
Vso	Geen migratieachtergrond	74,1	74,3	74,3	74,0	73,7	73,6
	Westerse migratieachtergrond	6,6	6,6	6,5	6,4	6,6	6,7
	Niet-westerse migratieachtergrond, tweede generatie	16,0	16,1	16,4	16,9	16,9	16,8
	Niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie	3,3	3,0	2,8	2,7	2,8	3,0
(V)so totaal	Geen migratieachtergrond	73,3	73,3	72,7	72,0	71,0	70,1
	Westerse migratieachtergrond	6,7	6,8	6,9	7,1	7,4	7,6
	Niet-westerse migratieachtergrond, tweede generatie	17,5	17,5	18,0	18,5	18,9	19,2
	Niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie	2,5	2,4	2,4	2,4	2,7	3,1

* Voorlopige gegevens

De afgelopen vijf jaren is in het speciaal onderwijs een stijging van het percentage nieuwkomers zichtbaar. Dit geldt in veel mindere mate voor het voortgezet speciaal onderwijs. Het is echter niet zo dat er in het speciaal onderwijs een sterkere stijging in het aandeel nieuwkomers is dan in het primair onderwijs. Vergeleken met het regulier voortgezet onderwijs, bevinden zich in het voortgezet speciaal onderwijs wel relatief veel nieuwkomers. In 2017 is de helft van de nieuwkomers in het so vier jaar of langer in Nederland. In het vso gaat dit om een grotere groep.

Tabel 2.1.7 Leerlingen naar nieuwkomersstatus, uitgesplitst naar verblijfsduur (n 2017=67.532)

		2013	2014	2015	2016	2017	
		%	%	%	%	%	n
Bao	Geen nieuwkomer	98,0	97,7	97,3	96,8	96,1	1.392 .223
	Nieuwkomer	2,0	2,3	2,7	3,2	3,9	56.12 3
So	Geen nieuwkomer	97,9	97,6	97,2	96,8	96,2	28.72 7
	Korter dan 4 jaar	0,9	1,0	1,1	1,4	1,9	578
	4 jaar of langer	1,2	1,4	1,6	1,8	1,9	558
	Verblijfsduur nieuwkomer onbekend	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	<10
Regulier vo	Geen nieuwkomer	97,1	97,4	97,6	97,7	97,6	556.3 38
	Nieuwkomer	2,9	2,6	2,4	2,3	2,4	13.39 4
Vso	Geen nieuwkomer	96,0	96,3	96,5	96,5	96,4	36.29 5
	Korter dan 4 jaar	0,9	0,8	0,8	1,0	1,2	441
	4 jaar of langer	3,0	2,8	2,7	2,4	2,4	904
	Verblijfsduur nieuwkomer onbekend	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	20

Hieronder worden een aantal kenmerken van de nieuwkomers in het speciaal (voortgezet) onderwijs onder de loep genomen. Onder de nieuwkomers in het voortgezet speciaal onderwijs is het aandeel meisjes hoger dan onder de niet-nieuwkomers. Dit geldt met name voor het speciaal onderwijs. Hier is 30 procent van de nieuwkomers een meisje, terwijl van de niet-nieuwkomers 25 procent een meisje is.

Tabel 2.1.8 Nieuwkomers naar geslacht in het speciaal onderwijs, 2017 (=67.532)

		Geen nieuwkomer		Nieuwkomer	
		%	n	%	n
Speciaal onderwijs	Jongen	74,6	21.432	69,7	797
	Meisje	25,4	7.272	30,3	347
	Totaal	100,0	28.704	100,0	1.144
Voortgezet speciaal onderwijs	Jongen	71,2	25.839	68,8	938
	Meisje	28,8	10.440	31,2	426
	Totaal	100,0	36.279	100,0	1.364

Nieuwkomers in het speciaal onderwijs gaan relatief vaak naar school in het midden van het land, en relatief weinig in het oosten van het land.

Tabel 2.1.9 Nieuwkomers naar regio in het speciaal onderwijs, 2017 (n=67.532)

		Geen nieuwkomer		Nieuwkomer	
		%	n	%	n
Speciaal onderwijs	Noord	96,0	2.076	4,0	87
	Oost	97,7	5.920	2,3	142
	Midden	95,6	13.067	4,4	605
	Zuid	96,1	7.664	3,9	311
	Totaal	96,2	28.727	3,8	1.145
Voortgezet speciaal onderwijs	Noord	97,2	3.045	2,8	89
	Oost	97,3	8.801	2,7	242
	Midden	95,7	15.344	4,3	691
	Zuid	96,4	9.105	3,6	343
	Totaal	96,4	36.295	3,6	1.365

Nieuwkomers gaan relatief vaak naar scholen in zeer sterk stedelijke gebieden.

Tabel 2.1.10 Nieuwkomers naar regio in het speciaal onderwijs, 2017 (n=67.532)

		Geen nieuwkomer		Nieuwkomer	
		%	n	%	n
Speciaal onderwijs	Zeer sterk stedelijk	94,9	9.299	5,1	495
	Sterk stedelijk	96,5	11.222	3,5	409
	Matig stedelijk	97,0	3.505	3,0	107
	Weinig stedelijk	97,1	3.960	2,9	120
	Niet stedelijk	98,1	741	1,9	14
	Totaal	96,2	28.727	3,8	1.145
Voortgezet speciaal onderwijs	Zeer sterk stedelijk	94,8	10.228	5,2	562
	Sterk stedelijk	97,2	14.802	2,8	422
	Matig stedelijk	97,0	4.847	3,0	148
	Weinig stedelijk	96,5	5.748	3,5	209
	Niet stedelijk	96,5	670	3,5	24
	Totaal	96,4	36.295	3,6	1.365

Onderstaande tabel toont de meest voorkomende geboortelanden van nieuwkomers in het speciaal onderwijs. Het gaat om alle geboortelanden waar meer dan 20 leerlingen van de so-populatie in 2012 en 2017 geboren zijn. Ongeveer twee derde van de nieuwkomers in het so is in een van de onderstaande landen geboren (zowel in 2012 als in 2017). De opvallendste verschuivingen zijn een toename van het

aantal leerlingen uit Syrië en Polen, en een afname van het aantal leerlingen uit Somalië en de Nederlandse Antillen.

Tabel 2.1.11 Percentage nieuwkomers in het so dat afkomstig is vanuit de meest voorkomende geboortelanden in 2012 en 2017, 2012 (n=445) en 2017 (n=745)

	2012	2017
	%	%
Syrië	0,6	17,5
Polen	8,1	14,3
Somalia	10,0	6,2
Nederlandse Antillen	9,8	3,6
België	5,1	3,5
Irak	5,6	3,1
Bulgarije	2,6	2,8
Bondsrepubliek Duitsland	4,3	2,2
Turkije	3,7	2,1
Eritrea	0,6	1,9
Afghanistan	2,8	1,9
Groot-Brittannië	1,3	1,7
Aruba	2,5	1,7
Marokko	4,3	1,3
Suriname	4,1	1,2

Hieronder staat een vergelijkbare tabel voor het vso. Hier zijn alle geboortelanden meegenomen waar meer dan dertig nieuwkomers geboren zijn. Ongeveer twee derde van de nieuwkomers in het vso is in een van deze landen geboren. Ook in het vso is een groei van het percentage nieuwkomers uit Syrië, Polen en een afname van het percentage nieuwkomers uit de Nederlandse Antillen zichtbaar. Daarnaast is in het vso een toename zichtbaar van het aandeel nieuwkomers uit Somalië, wat in 2017 de grootste groep nieuwkomers is in het vso.

Tabel 2.1.12 Percentage nieuwkomers in het so dat afkomstig is vanuit de meest voorkomende geboortelanden in 2012 en 2017, 2012 (n=1.015) en 2017 (n=908)

	2012	2017
	%	%
Somalia	6,4	11,5
Nederlandse Antillen	16,7	9,6
Syrië	0,9	9,2
Polen	3,3	8,4
Irak	6,9	4,1
Suriname	6,5	4,0
Marokko	6,2	3,7
Bulgarije	1,1	3,4
Bondsrepubliek Duitsland	3,3	3,2
Turkije	5,6	3,0
Afghanistan	4,4	2,2
België	1,2	2,2
Aruba	2,1	2,1

2.2

Instroom

Hieronder wordt weergegeven hoeveel leerlingen er voor het eerst in hun schoolloopbaan instromen in het (v)so. De afgelopen drie jaar neemt dit aantal weer toe in het so. In het vso is de stijgende instroom sinds 2018 weer gestabiliseerd.

Tabel 2.2.1 Aantal instromende leerlingen in het so (n 2018=17.405)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
	n	n	n	n	n	n
Speciaal onderwijs	6.963	6.708	5.915	6.638	7.351	7.606
Voortgezet speciaal onderwijs	11.078	10.105	8.899	9.652	9.892	9.799
Totaal	18.041	16.813	14.814	16.290	17.243	17.405

* Voorlopige gegevens

Ook bij de instromende leerlingen zien we een lichte stijging in het aandeel jongens, hoewel hier wat fluctuatie zichtbaar is.

Tabel 2.2.2 Instroom (v)so naar geslacht (n 2017=17.243)

		2013	2014	2015	2016	2017
		%	%	%	%	%
So	Jongen	73,9	75,1	75,0	74,4	75,3
	Meisje	26,1	24,9	25,0	25,6	24,7
Vso	Jongen	69,5	70,4	69,4	70,3	70,2
	Meisje	30,5	29,6	30,6	29,7	29,8
Totaal	Jongen	71,2	72,3	71,7	71,9	72,4
	Meisje	28,8	27,7	28,3	28,1	27,6

Daarnaast is er, met name in het so, sprake van een lichte daling van het aandeel instromende leerlingen zonder migratieachtergrond. Vergeleken met het reguliere basisonderwijs en voortgezet onderwijs stromen er in het speciaal onderwijs meer leerlingen met een migratieachtergrond in.

Tabel 2.2.3 instroom (v)so naar etniciteit (n 2017=17.168)

		2013	2014	2015	2016	2017
		%	%	%	%	%
So	Geen migratieachtergrond	72,1	70,9	67,8	67,2	65,2
	Westerse migratieachtergrond	7,5	7,6	9,0	8,9	9,2
	Niet-westerse migratieachtergrond, tweede generatie	18,4	19,1	20,6	20,9	21,6
	Niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie	1,9	2,3	2,6	3,0	4,0
Bao	Geen migratieachtergrond	74,1	73,3	72,3	70,6	69,3
	Westerse migratieachtergrond	8,5	8,7	8,8	9,2	9,4
	Niet-westerse migratieachtergrond, tweede generatie	15,4	15,5	15,2	15,1	14,4
	Niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie	2,0	2,5	3,7	5,1	6,9
Vso	Geen migratieachtergrond	72,2	72,2	72,2	71,9	71,4
	Westerse migratieachtergrond	6,8	7,2	6,7	7,0	7,6
	Niet-westerse migratieachtergrond, tweede generatie	17,4	17,6	17,7	17,6	17,2

	Niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie	3,6	3,0	3,4	3,5	3,8
Vo	Geen migratieachtergrond	76,4	75,8	75,5	73,6	72,8
	Westerse migratieachtergrond	6,8	6,8	7,0	7,2	7,5
	Niet-westerse migratieachtergrond, tweede generatie	14,3	14,6	14,4	14,7	14,9
	Niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie	2,5	2,7	3,1	4,4	4,8
Totaal (so en vso)	Geen migratieachtergrond	72,1	71,7	70,4	70,0	68,7
	Westerse migratieachtergrond	7,1	7,4	7,6	7,8	8,3
	Niet-westerse migratieachtergrond, tweede generatie	17,8	18,2	18,8	18,9	19,1
	Niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie	2,9	2,7	3,1	3,3	3,9

Het aandeel nieuwkomers dat instroomt in het so neemt toe. Wel is het aandeel nieuwkomers onder de instromers in het baso en sbo hoger dan in het so. Ook in het regulier voortgezet onderwijs zijn afgelopen drie jaren relatief meer nieuwkomers ingestroomd dan in het voortgezet speciaal onderwijs. In zowel het so als in het vso stromen er, vergeleken met vorige jaren, vooral meer nieuwkomers in die korter dan vier jaar in Nederland verblijven. In het vso neemt het aantal en aandeel instromende nieuwkomers dat langer dan vier jaar in Nederland verblijft zelfs licht af.

Tabel 2.2.4 Instroom nieuwkomers in het speciaal onderwijs, 2013-2017 (n (v)so 2017=17.243)

		2013	2014	2015	2016	2017
		%	%	%	%	%
Basisonderwijs	Geen nieuwkomer	96,4	95,9	94,8	93,1	91,3
	Nieuwkomer	3,6	4,1	5,2	6,9	8,7
Sbo	Geen nieuwkomer	96,3	95,6	94,6	94,6	93,9
	Nieuwkomer	3,7	4,4	5,4	5,4	6,1
Speciaal onderwijs	Geen nieuwkomer	96,7	96,5	95,7	95,5	94,2
	Korter dan 4 jaar	2,1	2,4	3,0	3,4	4,4
	4 jaar of langer	1,1	1,1	1,2	1,1	1,3
	Verblijfsduur onbekend	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0
Speciaal onderwijs	Geen nieuwkomer	96,7	96,5	95,7	95,5	94,2
	Nieuwkomer	3,3	3,5	4,3	4,5	5,8
Voortgezet onderwijs	Geen nieuwkomer	96,4	96,2	95,7	94,5	93,9
	Nieuwkomer	3,6	3,8	4,3	5,5	6,1
Voortgezet speciaal onderwijs	Geen nieuwkomer	95,6	96,1	95,6	95,4	95,1
	Korter dan 4 jaar	1,5	1,4	1,7	2,1	2,4
	4 jaar of langer	2,8	2,4	2,7	2,4	2,4
	Verblijfsduur onbekend	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
Voortgezet speciaal onderwijs	Geen nieuwkomer	95,6	96,1	95,6	95,4	95,1
	Nieuwkomer	4,4	3,9	4,4	4,6	4,9
Totaal (v)so	Geen nieuwkomer	96,1	96,2	95,6	95,4	94,7
	Nieuwkomer	3,9	3,8	4,4	4,6	5,3

Onderstaande tabel geeft de gemiddelde leeftijd en de standaardafwijking weer van alle leerlingen die voor het eerst ingeschreven stonden voor het so en vso. Deze gemiddelde leeftijd is de afgelopen jaren weinig veranderd. De standaardafwijking is met slechts 0,1 gedaald, wat betekent dat de verschillen tussen leerlingen in leeftijd

iets kleiner zijn geworden. De gemiddelde leeftijd van vso-instromers is enigszins gedaald.

Tabel 2.2.5 Gemiddelde leeftijd 1 oktober instromers so en vso (n 2017=17.243)

	so		vso	
	Gem.	SD	Gem.	SD
2013/2014	6,9	2,5	13,7	1,8
2014/2015	7,0	2,5	13,5	1,6
2015/2016	6,7	2,5	13,5	1,6
2016/2017	6,8	2,4	13,5	1,6
2017/2018	6,8	2,4	13,4	1,6

De leeftijd van instromende leerlingen (op peildatum 1 oktober) in het so wisselt per jaar. Hierin is geen duidelijke trend waar te nemen. De meeste leerlingen stromen in op 4- of 5-jarige leeftijd (respectievelijk 22 en 17 procent), gevolgd door 6- tot 9-jarige leeftijd (10 procent per leeftijdscategorie).

Tabel 2.2.6 Leeftijd 1 oktober instromers so (n 2017=7.351)

	2013	2014	2015	2016	2017
	%	%	%	%	%
2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
3	1,8	1,5	1,6	1,1	1,1
4	22,0	21,5	24,7	23,8	22,2
5	15,2	14,4	16,6	15,6	16,7
6	9,9	10,9	10,0	10,8	10,5
7	10,7	10,0	10,5	10,9	10,7
8	10,5	10,7	9,5	10,6	10,7
9	10,6	10,4	9,7	9,4	10,3
10	8,7	9,2	8,5	8,7	8,8
11	7,8	8,9	6,7	7,1	6,8
12	2,4	2,4	2,1	1,9	2,0
13	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Ouder dan 13 jaar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Ook in het vso zijn beperkte schommelingen zichtbaar van de leeftijd waarop leerlingen instromen. Meer dan de helft van de leerlingen stroomt in op 12- of 13-jarige leeftijd.

Tabel 2.2.7 Leeftijd 1 oktober instromers vso (n 2017= 9.892)

	2013	2014	2015	2016	2017
	%	%	%	%	%
11	2,4	1,9	1,8	1,8	2,2
12	28,3	32,8	34,4	31,9	34,1
13	24,0	25,6	26,0	26,7	25,0
14	12,2	12,9	11,5	12,8	12,3
15	12,2	11,3	12,0	11,9	12,2
16	9,6	8,6	7,7	8,7	8,6
17	6,9	4,4	4,7	4,5	4,0
18	2,7	1,5	1,2	1,2	0,9
Ouder dan 18 jaar	1,5	0,8	0,7	0,5	0,6
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2.3

Uitstroomkenmerken

Onderstaande tabellen toont de verdeling van het IQ van de leerlingen die uitgestroomd zijn uit het (v)so. In het vso is het IQ vaker onbekend dan in het so. Omdat er sinds dit jaar nieuwe categorieën worden uitgevraagd aan scholen, is het niet mogelijk om een meerjarentrend te laten zien.

Tabel 2.3.1 IQ uitstroom leerlingen speciaal onderwijs, in percentages, 2016/2017 (n=17.649)

	Exclusief categorie onbekend			Inclusief categorie onbekend		
	so	vso	(v)so	so	vso	(v)so
	%	%	%	%	%	%
IQ >121	3,0	2,2	2,5	2,6	1,9	2,2
IQ 111-120	6,1	6,3	6,2	5,4	5,3	5,4
IQ 90-110	28,7	26,7	27,5	25,5	22,6	23,8
IQ 80-89	17,5	19,9	18,9	15,5	16,9	16,3
IQ 70-79	13,0	13,2	13,1	11,5	11,2	11,3
IQ 50-69	21,3	20,8	21,0	18,9	17,5	18,1
IQ 35-49	7,6	7,7	7,7	6,7	6,5	6,6
IQ <35	2,9	3,1	3,0	2,5	2,6	2,6
Onbekend IQ				11,3	15,5	13,7
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100
<i>Aantal leerlingen</i>	6.445	8.779	1.5224	7.265	10.384	17.649
<i>Aantal scholen</i>	291	301	592	291	301	592

Uitstroomprofielen vso

De uitstroomprofielen waar leerlingen in het voortgezet onderwijs voor geregistreerd staan, zijn de afgelopen jaren vrij stabiel geweest. Er is wel een stijging zichtbaar in het uitstroomprofiel vervolgonderwijs.

Tabel 2.3.2 Percentage leerlingen naar uitstroomprofiel vso (n 2018=37.567)

	2014	2015	2016	2017	2018*	
	%	%	%	%	%	n
Onbekend	2,5	0,2	0,1	0,1	0,2	62
Dagbesteding	27,4	28,0	27,4	26,7	25,8	9.703
Arbeidsmarkt	26,4	26,1	26,2	26,0	26,0	9.750
Vervolgonderwijs	43,6	45,7	46,4	47,2	48,1	18.052

* Voorlopige gegevens

Meisjes volgen vaker dan jongens het profiel dagbesteding, terwijl jongens relatief vaak het profiel vervolgonderwijs volgen.

Tabel 2.3.3 percentage leerlingen naar uitstroomprofiel vso, uitgesplitst naar geslacht (n 2017=37.660)

	2016		2017	
	Jongens	Meisje	Jongens	Meisje
	%	%	%	%
Onbekend	0,1	0,1	0,1	0,2
Dagbesteding	23,6	36,8	23,1	35,7
Arbeidsmarkt	26,5	25,2	26,5	24,8
Vervolgonderwijs	49,8	37,9	50,3	39,3

Daarnaast volgen leerlingen met een niet-westerse eerste generatie migratieachtergrond minder vaak het arbeidsprofiel vervolgonderwijs dan andere

groepen. Leerlingen zonder migratieachtergrond volgen dit profiel zelfs twee keer zo vaak als leerlingen met een niet-westerse eerste generatie achtergrond.

Tabel 2.3.4 Leerlingen vso naar migratieachtergrond en uitstroomprofiel (n 2017=37.579)

		2016	2017
		%	%
Geen migratieachtergrond	Onbekend	0,1	0,1
	Dagbesteding	26,6	25,9
	Arbeidsmarkt	24,3	24,4
	Vervolgonderwijs	49,0	49,5
Westerse migratieachtergrond	Onbekend	0,2	0,2
	Dagbesteding	25,3	24,7
	Arbeidsmarkt	28,1	26,5
	Vervolgonderwijs	46,5	48,6
Niet-westerse migratieachtergrond, tweede generatie	Onbekend	0,2	0,1
	Dagbesteding	30,0	29,2
	Arbeidsmarkt	31,6	30,6
	Vervolgonderwijs	38,3	40,1
Niet-westerse migratieachtergrond, eerste generatie	Onbekend	0,1	0,0
	Dagbesteding	36,0	37,2
	Arbeidsmarkt	38,8	37,7
	Vervolgonderwijs	25,1	25,1

Wanneer we nieuwkomers vergelijken met niet-nieuwkomers, zien we dat nieuwkomers veel vaker de profielen dagbesteding en arbeidsmarkt volgen. Voor een gedeelte komt deze groep leerlingen overeen met leerlingen met een niet-westerse eerste generatie achtergrond.

Tabel 2.3.5 Leerlingen vso naar nieuwkomerstatus en uitstroomprofiel (n 2017=37.660)

		2016		2017	
		Geen nieuwkomer	Nieuwkomer	Geen nieuwkomer	Nieuwkomer
		%	%	%	%
Geen nieuwkomer	Onbekend	0,1	0,2	0,1	0,0
	Dagbesteding	27,1	34,1	26,4	34,6
	Arbeidsmarkt	25,7	38,6	25,6	37,6
	Vervolgonderwijs	47,1	27,1	47,9	27,8

Het komt voor dat leerlingen van profiel wisselen. Bij de uitstroombestemming arbeidsmarkt zien we dit bij het grootste gedeelte van de leerlingen: Deze leerlingen volgen in het volgende jaar zowel onderwijs in het profiel dagbesteding als in het profiel vervolgonderwijs. Een overstap van dagbesteding naar vervolgonderwijs of andersom is zeldzaam. De meest voorkomende overstap is van vervolgonderwijs naar arbeidsmarkt (6 procent van de leerlingen met het uitstroomprofiel vervolgonderwijs).

Tabel 2.3.6 Verandering van uitstroomprofiel, 2016 op 2017 (n=27.401)

		2017: uitstroomprofiel					
		Dagbesteding		Arbeidsmarkt		Vervolgonderwijs	
		%	n	%	n	%	n
2016: uitstroomprofiel	Dagbesteding	96,8	8.030	3,0	250	0,2	19
	Arbeidsmarkt	3,1	214	92,3	6.414	4,6	323
	Vervolgonderwijs	0,4	45	6,0	726	93,7	11.380

3 Studiesucces

3.1 Uitstroomresultaten

3.1.1 Speciaal onderwijs

Hieronder wordt weergegeven welk aandeel van de leerlingen op het niveau van zijn of haar ontwikkelingsperspectief is uitgestroomd. Deze gegevens zijn aangeleverd door de scholen.

Tabel 3.1.1 Uitstroom ten opzichte van ontwikkelingsperspectief, in percentages (inclusief categorie onbekend, n 2016/2017=7.271)

	2014/2015	2015/2016	2016/2017
	%	%	%
Onder ontwikkelingsperspectief	7,7	8,4	7,8
Op ontwikkelingsperspectief	78,1	78,4	81,6
Boven ontwikkelingsperspectief	6,5	6,0	5,6
Onbekend realisatie ontwikkelingsperspectief	7,7	7,1	5,1
<i>Aantal leerlingen</i>	<i>8.142</i>	<i>7.814</i>	<i>7.271</i>
<i>Aantal scholen</i>	<i>299</i>	<i>291</i>	<i>291</i>

Hieronder wordt weergegeven in hoeverre leerlingen hun uitstroomniveau ook behouden. De percentages fluctueren per jaar, omdat het percentage leerlingen waarvan de bestending onbekend is enigszins schommelt. Ook deze gegevens zijn aangeleverd door de scholen.

Tabel 3.1.2 Bestending uitgestroomde leerlingen so (inclusief categorie onbekend), in percentages (n 2016/2017=7.623)

	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
	%	%	%	%	%
Bestendig	86,4	86,6	86,2	85,4	85,9
Niet bestendig	6,4	7,8	8,6	7,7	8,5
Bestending onbekend	7,2	5,6	5,2	6,8	5,6
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Aantal leerlingen</i>	<i>5.719</i>	<i>7.547</i>	<i>7.907</i>	<i>7.549</i>	<i>7.623</i>
<i>Aantal scholen</i>	<i>291</i>	<i>305</i>	<i>297</i>	<i>289</i>	<i>293</i>

3.1.2 Voortgezet speciaal onderwijs

Sinds afgelopen schooljaar vragen we scholen naar de uitstroom richting drie verschillende vormen van dagbesteding. Ongeveer tien procent van de leerlingen die uitstroomt naar dagbesteding, stroomt uit naar belevingsgerichte dagbesteding.

Tabel 3.1.3 Uitstroom leerlingen voortgezet speciaal onderwijs naar verschillende vormen dagbesteding, in percentages (n 2016/2017=1.861)

	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Belevingsgerichte dagbesteding					10,8
Activerende dagbesteding	30,1	30,4	30,8	35,4	26,3
Arbeidsgerichte dagbesteding	69,9	69,6	69,2	64,6	62,9

Onderstaande tabellen tonen hoe leerlingen uitstromen ten opzichte van hun ontwikkelingsperspectief in het vso. Dit fluctueert de afgelopen jaren enigszins, maar de verschuivingen zijn niet heel groot. Ruim 80 procent van de leerlingen stroomt op of boven hun ontwikkelingsperspectief uit. Van ongeveer 5 procent is de realisatie van het ontwikkelingsperspectief onbekend. Deze gegevens zijn aangeleverd door de scholen.

Tabel 3.1.4 Uitstroom vso-leerlingen ten opzichte van ontwikkelingsperspectief, in percentages (inclusief categorie onbekend, n 2016/2017=10.405)

	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Onder ontwikkelingsperspectief	11,7	11,9	12,6
Op ontwikkelingsperspectief	75,1	74,7	75,0
Boven ontwikkelingsperspectief	7,6	8,3	7,2
Onbekend realisatie ontwikkelingsperspectief	5,6	5,1	5,3
<i>Aantal leerlingen</i>	<i>11.657</i>	<i>10.867</i>	<i>10.405</i>
<i>Aantal scholen</i>	<i>317</i>	<i>310</i>	<i>301</i>

Hieronder wordt de bestending van uitgestroomde vso-leerlingen in het vervolgonderwijs weergegeven. Ook deze gegevens zijn aangeleverd door de scholen.

Tabel 3.1.5 Bestending leerlingen voortgezet speciaal onderwijs, in percentages (n 2016/2017=10.489)

	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
	3	4	5	6	7
Bestendigd	72,3	68,5	70,3	73,4	72,1
Niet bestendigd	15,8	16,3	17,3	15,0	15,5
Bestending onbekend	11,9	15,3	12,4	11,6	12,3
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Aantal leerlingen</i>	<i>6.479</i>	<i>9.366</i>	<i>10.951</i>	<i>10.542</i>	<i>10.489</i>
<i>Aantal scholen</i>	<i>292</i>	<i>310</i>	<i>314</i>	<i>310</i>	<i>298</i>

Onderstaande tabel laat de gemiddelde leeftijd zien van leerlingen die uitstromen uit het vso. Uitstroom is hier gedefinieerd als leerlingen die in jaar t een inschrijving hadden in het vso, en in jaar t+1 geen inschrijving hadden. Het betreft de leeftijd in jaren op 1 oktober van jaar t. Er is een duidelijk verschil in gemiddelde uitstroomleeftijd per profiel: leerlingen in het profiel vervolgonderwijs stromen gemiddeld op jongere leeftijd uit, en leerlingen in het profiel dagbesteding gemiddeld op oudere leeftijd. De afgelopen drie jaren verandert er weinig in de gemiddelde leeftijd bij uitstroom. In het uitstroomprofiel dagbesteding daalt deze leeftijd licht.

Tabel 3.1.6 Gemiddelde leeftijd uitstromende leerlingen vso, naar uitstroomprofiel (n 2016=10.241)

	Jaar waarin voor het laatst ingeschreven voor vso					
	2014		2015		2016	
	Gem.	SD	Gem.	SD	Gem.	SD
Dagbesteding	17,7	1,4	17,5	1,4	17,3	1,4
Arbeidsmarkt	16,8	1,6	16,9	1,6	16,7	1,5
Vulgonderwijs	16,0	1,5	16,1	1,5	15,9	1,5

3.1.3

Examens in het voortgezet speciaal onderwijs

Elk jaar doet een deel van de leerlingen op het vso examen. Dit kan via twee routes, namelijk door als extraneus examen te doen of staatsexamen te doen.

De afgelopen jaren is het aantal leerlingen dat extraneus examen aflegt behoorlijk afgenomen, terwijl het aantal vso-leerlingen dat staatsexamen doet gestegen is. Onderstaande tabel toont aantallen op het niveau van examenkandidaten: een kandidaat die op meerdere niveaus examen doet, wordt hier dus als een examenkandidaat geteld.

Tabel 3.1.7 Aantal examenkandidaten voortgezet speciaal onderwijs naar soort examinering, 2015-2018 * (n 2018=4.692)

	2015	2016	2017	2018
Extraneus	961	1.022	994	868
Staatsexamen	3.401	3.480	3.790	3.842
<i>Totaal</i>	4.362	4.502	4.788	4.692

* Meest recente examengegevens voorlopig

Extraneus examen

Leerlingen uit het vso die extraneus examen afleggen, doen dit het vaakst op vmbo-b en vmbo-k. Kandidaten op havo- en met name op vwo-niveau zijn zeldzaam.

Tabel 3.1.8 Percentage kandidaten naar afdeling 2014-2018* (n 2018=868)

	2014		2015		2016		2017		2018	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Vmbo-basis	309	37,6	420	43,7	373	36,5	381	38,3	309	35,6
Vmbo-kader	255	31,1	283	29,4	372	36,4	366	36,8	315	36,3
Vmbo-g/t	208	25,3	205	21,3	239	23,4	212	21,3	210	24,2
Havo of vwo	49	6,0	53	5,5	38	3,7	35	3,5	34	3,9
<i>Totaal</i>	821	100	961	100	1.022	100	994	100	868	100

* Meest recente examengegevens voorlopig

Op de niveaus waar een behoorlijk aantal leerlingen examen doet (de vmbo-niveaus) zijn de slagingspercentages redelijk hoog, maar nog wel iets lager dan in het reguliere voortgezet onderwijs. Op het vmbo-k is er de afgelopen vijf jaren sprake van een stijging van het percentage leerlingen dat slaagt.

Tabel 3.1.9 Percentage geslaagde leerlingen vso, extraneus, naar afdeling 2014-2018* (n 2018=868)

	2014	2015	2016	2017	2018	VO 2018
	%	%	%	%	%	%
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	97,4	93,1	96,5	96,9	97,1	97,9
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	89,4	88,0	93,0	91,8	93,3	95,3
Gemengde/theoretische leerweg vmbo	90,9	91,7	90,4	89,2	90,0	92,5

* Meest recente examengegevens voorlopig

Elk jaar slaagt een deel van de leerlingen cum laude. Dit geldt ook voor het vso, maar hier zijn de aantallen erg laag. Daarom is het aantal leerlingen met een cum laude diploma hier niet uitgesplitst naar onderwijsniveau. 10 van de 23 cum laude diploma's in het vso zijn vmbo/gt-diploma's.

Tabel 3.1.10 Percentage geslaagd voor centraal examen naar schoolsoort, inclusief cum laude (n 2018=868)*

2017						2018					
Geslaagd		Geslaagd, cum laude		Gezakt		Geslaagd		Geslaagd, cum laude		Gezakt	
%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
90,2	897	3,0	30	6,7	67	90,4	785	2,6	23	6,9	60

* Meest recente examengegevens voorlopig

Staatsexamen

Hieronder wordt het aantal unieke kandidaten per onderwijssoort weergegeven. Omdat sommige leerlingen op meerdere niveaus examen doen, valt het aantal examenkandidaten hoger uit dan het totaal aantal unieke examenkandidaten.

Tabel 3.1.11 Aantal staatsexamenkandidaten in het vso, naar onderwijssoort, 2013 – 2018* (n 2018 = 3.972)

	2014		2015		2016	
	n	%	n	%	n	%
Vmbo-b	236	7,5	310	8,8	400	10,9
Vmbo-k	242	7,7	241	6,8	283	7,7
Vmbo-t	1.788	57,1	2.015	57,1	1.992	54,3
Havo	736	23,5	854	24,2	861	23,5
Vwo	129	4,1	110	3,1	135	3,7
Totaal	3.131	100,0	3.530	100,0	3.671	100,0

	2017		2018	
	n	%	n	%
Vmbo-b	501	12,6	436	11,0
Vmbo-k	292	7,4	334	8,4
Vmbo-t	2.084	52,5	2.097	52,8
Havo	927	23,4	941	23,7
Vwo	163	4,1	164	4,1
Totaal	3.967	100,0	3.972	100,0

* Meest recente examengegevens voorlopig

Er zijn 92 leerlingen die in 2018 examen deden op meerdere niveaus. In 2017 waren dit nog 77 kandidaten. Het aantal vso-leerlingen dat via het staatsexamen een diploma haalt, is relatief stabiel en ligt rond de 975 leerlingen.

Tabel 3.1.12 Staatsexamenkandidaten naar uitslag, 2013-2018 (n 2018=3.972)

	2014				2015			2016		
	Afgewezen	Deelexamen	Geslaagd	Geen examen met cijfer	Afgewezen	Deelexamen	Geslaagd	Afgewezen	Deelexamen	Geslaagd
Vmbo-b	0,0	97,5	2,5	0,0	0,0	97,7	2,3	1,3	93,8	5,0
Vmbo-k	0,8	94,6	2,1	2,5	0,0	97,9	2,1	3,2	90,5	6,4
Vmbo-t	7,8	51,3	39,7	1,2	7,0	57,1	35,9	7,7	57,5	34,8
Havo	7,9	65,2	26,5	0,4	6,3	66,3	27,4	5,7	67,6	26,7
Vwo	2,3	70,5	27,1	0,0	3,6	71,8	24,5	4,4	80,7	14,8
Totaal	6,5	62,2	30,4	1,0	5,6	66,1	28,2	6,0	67,2	26,7

<i>Aantal kandidaten</i>	203	1.947	951	30	199	2.335	996	222	2.468	981
--------------------------	-----	-------	-----	----	-----	-------	-----	-----	-------	-----

	2017			2018		
	Afgewezen	Deelexamen	Geslaagd	Afgewezen	Deelexamen	Geslaagd
Vmbo-b	0,0	92,4	7,6	0,2	95,2	4,6
Vmbo-k	0,3	90,8	8,9	2,1	95,5	2,4
Vmbo-t	7,9	60,3	31,9	9,2	59,1	31,8
Havo	5,7	70,4	23,8	8,7	65,9	25,4
Vwo	4,3	72,4	23,3	4,9	74,4	20,7
Totaal	5,7	69,4	24,9	7,3	68,4	24,3
<i>Aantal kandidaten</i>	225	2.755	987	290	2.715	967

* Meest recente examengegevens voorlopig

Wanneer alleen gekeken wordt naar kandidaten die opgaan voor volledige examinering, is dit jaar ruim 75 procent geslaagd. Vorig jaar ging dit om ongeveer 80 procent.

Tabel 3.1.13 Slaagpercentage van staatsexamenkandidaten die opgingen voor volledige diplomering, 2017-2018*

	2017		2018	
	Gezakt	Geslaagd	Gezakt	Geslaagd
Percentage	18,6	81,4	23,1	76,9
<i>Aantal kandidaten</i>	225	987	290	967

* Meest recente examengegevens voorlopig

Arbeidsmarktpositie na uitstroom vso

Direct na uitstroom heeft bijna een kwart van leerlingen met het uitstroomprofiel arbeid een baan. Leerlingen die in 2016/2017 uitstroomden, hebben iets vaker een baan dan de leerlingen die een jaar eerder uitgestroomd zijn.

Tabel 3.1.14 Positie uitstroomcohort profiel arbeidsmarkt vso, oktober van jaar uitstroom (resp 2016 en 2017, n 2017=2.880)

	Uitstroom cohort 2015/2016		Uitstroomcohort 2016/2017		
	%	n	%	n	
Doorstroom naar vervolgonderwijs	35,8	1.080	36,1	1.040	
Uitstroom	Werknemer	15,6	470	22,9	660
	Werknemer en uitkering	4,3	130	1,4	40
	Uitkering	24,5	740	18,1	520
	Geen werk, geen uitkering	19,9	600	21,5	620
Totaal	100,0	3.020	100,0	2.880	

Bron: CBS.nl, gedownload op 25-10-2018

Bijna driekwart van de leerlingen met het uitstroomprofiel vervolgonderwijs stroomt direct door naar een opleiding. Er is een lichte stijging zichtbaar in 2016/2017 ten opzichte van het voorgaande jaar.

Tabel 3.1.15 Positie uitstroomcohort profiel vervolgonderwijs vso, oktober van jaar uitstroom (resp. 2016 en 2017, n 2017=5.370)

		Uitstroom cohort 2015/2016		Uitstroomcohort 2016/2017	
		%	n	%	n
Doorstroom naar vervolgonderwijs		72,5	3.820	73,4	3.940
Uitstroom	Werknemer	6,3	330	6,3	340
	Werknemer en uitkering	0,4	20	0,4	20
	Uitkering	5,3	280	3,9	210
	Geen werk, geen uitkering	15,6	820	16,0	860
Totaal		100,0	5.270	100,0	5.370

Bron: CBS.nl, gedownload op 25-10-2018

Leerlingen met het uitstroomprofiel dagbesteding hebben voor het grootste gedeelte een uitkering na uitstroom. In 2016/2017 is dit echter een stuk minder vaak het geval dan in het voorgaande jaar. Leerlingen hebben nu iets vaker een baan of geen werk en geen uitkering.

Tabel 3.1.16 Positie uitstroomcohort profiel dagbesteding vso, oktober van jaar uitstroom (resp 2016 en 2017, n 2017=2.020)

		Uitstroom cohort 2015/2016		Uitstroomcohort 2016/2017	
		%	n	%	n
Doorstroom naar vervolgonderwijs		4,2	90	4,5	90
Uitstroom	Werknemer	3,7	80	7,4	150
	Werknemer en uitkering	2,3	50	0,5	10
	Uitkering	73,5	1.580	66,3	1.340
	Geen werk, geen uitkering	16,3	350	21,3	430
Totaal		100,0	2.150	100,0	2.020

Bron: CBS.nl, gedownload op 25-10-2018

Doorstroom vso-mbo

In onderstaande tabellen zijn alle leerlingen meegenomen die ingeschreven stonden voor het vso in jaar t, en in jaar t+1 niet meer. Bij deze leerlingen is gekeken of zij ingeschreven staan voor het mbo. Met name leerlingen in het profiel vervolgonderwijs zijn een jaar later terug te vinden in het mbo. Het gaat om ongeveer de helft van de leerlingen, die zich vooral inschrijven voor niveau 2 en 4. Leerlingen uit het profiel arbeidsmarkt stromen vooral in op mbo niveau 1 en 2.

Tabel 3.1.1 Inschrijving in het mbo van vso-leerlingen in het jaar na uitstroom (n 2016=10.241)

		inschrijving in jaar na behalen vo diploma					Totale n
		mbo-1	mbo-2	mbo-3	mbo-4	Geen inschrijving mbo	
		%	%	%	%	%	
2014	Dagbesteding	1,9	0,2	0,1	0,1	97,6	2.033
	Arbeidsmarkt	16,4	11,2	1,0	0,9	70,4	2.950
	Vervolgonderwijs	9,8	19,3	7,8	15,9	47,2	4.758
	Totaal	10,2	12,8	4,1	8,1	64,8	9.741
2015	Dagbesteding	1,6	0,6	0,0	0,0	97,8	2.173
	Arbeidsmarkt	15,6	10,6	1,4	0,9	71,5	2.998
	Vervolgonderwijs	8,5	18,7	7,8	15,2	49,8	5.188
	Totaal	9,1	12,5	4,3	7,9	66,1	10.359
2016	Dagbesteding	2,0	0,3	0,0	0,0	97,6	2.033
	Arbeidsmarkt	16,7	9,1	0,7	1,3	72,2	2.897
	Vervolgonderwijs	9,9	18,6	8,0	14,4	49,1	5.311
	Totaal	10,3	12,3	4,3	7,9	65,2	10.241

Van de leerlingen die in 2015/2016 uitstroomden van het vso naar een mbo 1-opleiding, is een jaar later ongeveer 40 procent terug te vinden op een mbo 2-opleiding of hoger. Ongeveer 20 procent volgt nog steeds onderwijs op niveau mbo-1. De overige leerlingen hebben in het volgende jaar geen inschrijving in het mbo.

Tabel 3.1.2 Inschrijving van vso-uitstromers richting mbo-1 2015/2016, een jaar na uitstroom (2017/2018, n=946)

	mbo-1				
	inschrijving een jaar na behalen vo diploma				
	mbo-1	mbo-2	mbo-3	mbo-4	Geen inschrijving mbo
	%	%	%	%	%
dagbesteding	17,1	40,0	0,0	0,0	42,9
arbeidsmarkt	15,6	42,2	1,3	0,4	40,5
vervolgonderwijs	20,8	32,7	3,2	0,9	42,4
Totaal	18,1	37,6	2,1	0,6	41,5

3.2

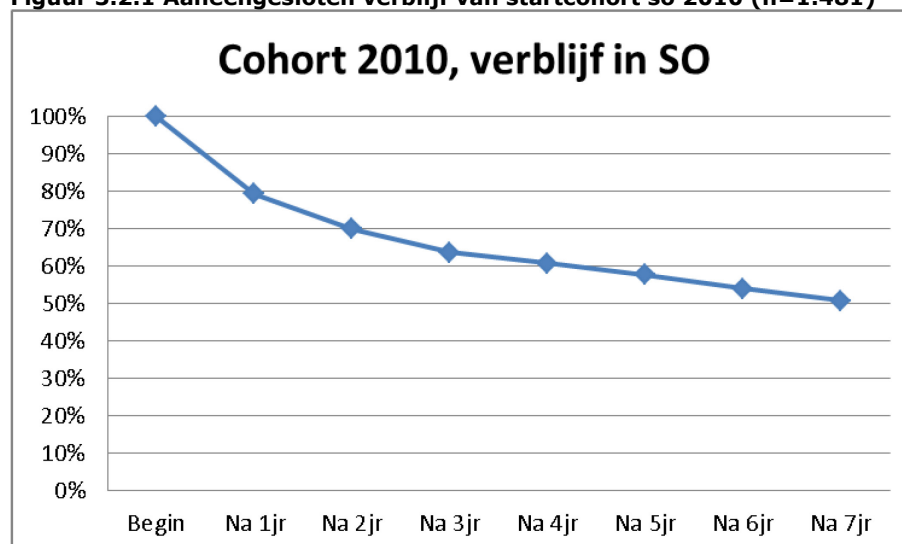
Aaneengesloten verblijf in (v)so cohort 4-jarigen/12-jarigen

In onderstaande grafieken wordt duidelijk welk percentage van de leerlingen vanaf het begin van de schoolloopbaan aaneengesloten ingeschreven stonden voor het (v)so. De cohorten zijn bepaald door voor het betreffende jaar alle leerlingen te selecteren die: a. voor het eerst staan ingeschreven in het (voortgezet) speciaal onderwijs, en b. de leeftijd van 4 jaar hebben in het so en de leeftijd van 12 hebben in het vso.

Speciaal onderwijs

Een groot gedeelte van de leerlingen wordt na slechts een jaar of enkele jaren verblijf in het so al niet meer ingeschreven voor het so. De daling van leerlingen die aaneengesloten ingeschreven staan voor het so, neemt na drie jaar wel iets af.

Figuur 3.2.1 Aaneengesloten verblijf van startcohort so 2010 (n=1.481)

In onderstaande tabel is uitgegaan van het cluster waarop een leerling in het eerste leerjaar (op 4-jarige leeftijd) stond ingeschreven. Er zijn grote verschillen tussen de clusters: met name in cluster 2 zijn veel leerlingen uit het cohort voor een kortere periode ingeschreven. Leerlingen in cluster 4 brengen het vaakst een langere tijd

aaneengesloten in het so door. Cluster 1 is niet meegenomen, omdat hier te weinig leerlingen waren.

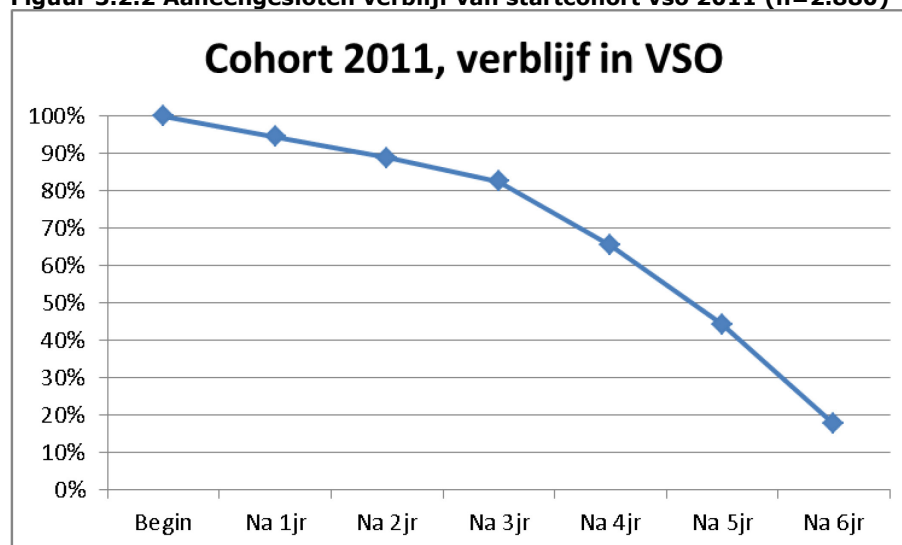
Tabel 3.2.1 Percentage leerlingen van startcohort 2010 dat aaneengesloten in het so verblijft, naar cluster (n=1.469)

	Cluster 2	Cluster 3	Cluster 4
	%	%	%
Begin	100,0	100,0	100,0
Na 1jr	94,2	94,6	63,8
Na 2jr	84,0	90,2	51,7
Na 3jr	65,8	88,1	48,1
Na 4jr	59,4	86,2	46,2
Na 5jr	51,4	85,2	43,9
Na 6jr	43,8	83,8	40,7
Na 7jr	39,9	80,1	38,1

Voortgezet speciaal onderwijs

Voor het vso geldt dat leerlingen vaker langer aaneengesloten ingeschreven staan. Na het derde jaar zet er wel een redelijke daling in: Na drie jaar staat nog ongeveer 80 procent van de leerlingen ingeschreven, een jaar later is dit minder dan 65 procent. Slechts een klein deel van de leerlingen staat langer dan vijf jaar ingeschreven in het vso.

Figuur 3.2.2 Aaneengesloten verblijf van startcohort vso 2011 (n=2.880)

Hoewel het patroon voor de verschillende clusters hetzelfde is in het vso als in het so, namelijk dat leerlingen in cluster 3 het vaakst aaneengesloten ingeschreven staan, zijn de verschillen tussen de clusters minder groot dan in het so het geval is.

Tabel 3.2.2 Percentage leerlingen van startcohort 2010 dat aaneengesloten in het vso verblijft, naar cluster (n=)

	Cluster 2	Cluster 3	Cluster 4
	%	%	%
Begin	100,0	100,0	100,0
Na 1jr	95,5	96,1	93,4
Na 2jr	93,6	91,2	86,8
Na 3jr	79,2	87,4	80,3
Na 4jr	70,6	82,4	55,2
Na 5jr	38,9	73,8	29,0
Na 6jr	11,7	37,4	7,9

4 Kwaliteit onderwijsproces en de leraar

In dit hoofdstuk staat een aantal standaarden weergegeven die door de inspectie tijdens schoolbezoeken beoordeeld zijn in schooljaar 2017/2018. Dit betreft geen steekproef, maar een overzicht waarin verschillende typen onderzoek zijn opgenomen. Onderzoeken kunnen in het kader van verificatie uitgevoerd worden, risicogestuurd, of juist vanuit de verwachting dat een school goed onderwijs biedt.

4.1 Oordelen standaarden

Hieronder staan de standaarden weergegeven die tussen 1 september 2017 en 1 september 2018 minstens 30 keer beoordeeld zijn bij een verificatieonderzoek.

Tabel 4.1.1 Kwaliteitszorg in het (v)so, naar onderzoekstype (n=113)

		so	vso
Verificatie	Goed	2	4
	Onvoldoende	10	6
	Voldoende	22	24
	Totaal	34	34
Goed	Goed	1	0
	Onvoldoende	0	0
	Voldoende	9	4
	Totaal	10	4
Risico	Goed	0	0
	Onvoldoende	3	6
	Voldoende	2	4
	Totaal	5	10
Herstel	Goed	0	0
	Onvoldoende	2	5
	Voldoende	3	6
	Totaal	5	11
Totaal	Goed	3	4
	Onvoldoende	15	17
	Voldoende	36	38
	Totaal	54	59

Tabel 4.1.2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding in het (v)so, naar onderzoekstype (n=89)

		so	vso
Verificatie	Goed	1	1
	Onvoldoende	1	1
	Voldoende	19	19
	Totaal	21	21
Goed	Goed	0	0
	Onvoldoende	0	0
	Voldoende	11	5
	Totaal	11	5
Risico	Goed	0	0
	Onvoldoende	1	2
	Voldoende	4	8
	Totaal	5	10
Herstel	Goed	0	0
	Onvoldoende	1	2
	Voldoende	4	9
	Totaal	5	11
Totaal	Goed	1	1
	Onvoldoende	3	5
	Voldoende	38	41
	Totaal	42	47

Tabel 4.1.3 Didactisch handelen in het (v)so, naar onderzoekstype (n=82)

		so	vso
Verificatie	Goed	4	2
	Onvoldoende	0	0
	Voldoende	15	14
	Totaal	19	16
Goed	Goed	2	0
	Onvoldoende	0	0
	Voldoende	9	5
	Totaal	11	5
Risico	Goed	2	0
	Onvoldoende	0	0
	Voldoende	3	10
	Totaal	5	10
Herstel	Goed	0	0
	Onvoldoende	1	4
	Voldoende	4	7
	Totaal	5	11
Totaal	Goed	8	2
	Onvoldoende	1	4
	Voldoende	31	36
	Totaal	40	42

Tabel 4.1.4 Kwaliteitscultuur in het (v)so, naar onderzoekstype (n=76)

		so	vso
Verificatie	Goed	8	8
	Onvoldoende	0	1
	Voldoende	8	6
	Totaal	16	15
Goed	Goed	10	4
	Onvoldoende	0	0
	Voldoende	0	0
	Totaal	10	4
Risico	Goed	0	0
	Onvoldoende	0	0
	Voldoende	5	10
	Totaal	5	10
Herstel	Goed	1	1
	Onvoldoende	2	3
	Voldoende	2	7
	Totaal	5	11
Totaal	Goed	19	13
	Onvoldoende	2	4
	Voldoende	15	23
	Totaal	36	40

Hieronder staat daarnaast een standaard weergegeven die niet vaak gekozen is, maar bijzonder vaak als onvoldoende beoordeeld wordt bij verificatie-onderzoeken.

Tabel 4.1.5 Sociale en maatschappelijke competenties in het (v)so, naar onderzoekstype (n=72)

		so	vso
Verificatie	Goed	1	0
	Onvoldoende	11	8
	Voldoende	2	4
	Totaal	14	12
Goed	Goed	0	0
	Onvoldoende	0	0
	Voldoende	11	5

	Totaal	11	5
Risico	Goed	0	0
	Onvoldoende	5	8
	Voldoende	0	2
	Totaal	5	10
Herstel	Goed	0	0
	Onvoldoende	4	8
	Voldoende	1	2
	Totaal	5	10
Totaal	Goed	1	0
	Onvoldoende	20	24
	Voldoende	14	13
	Totaal	35	37

Onderstaande tabellen tonen standaarden die bij risico- en herstelonderzoeken vaak als onvoldoende beoordeeld zijn.

Tabel 4.1.6 Kwaliteitszorg en ambitie in het (v)so, naar onderzoekstype (n=45)

		so	vso
Goed	Goed	7	3
	Onvoldoende	0	0
	Voldoende	3	1
	Totaal	10	4
Risico	Goed	0	0
	Onvoldoende	5	9
	Voldoende	0	1
	Totaal	5	10
Herstel	Goed	0	0
	Onvoldoende	3	6
	Voldoende	2	5
	Totaal	5	11
Totaal	Goed	7	3
	Onvoldoende	8	15
	Voldoende	5	7
	Totaal	20	25

Tabel 4.1.7 Onderwijsresultaten in het (v)so, naar onderzoekstype (n=46)

		so	vso
Verificatie	Goed	0	0
	Onvoldoende	0	0
	Voldoende	0	3
	Totaal	0	3
Goed	Goed	1	0
	Onvoldoende	0	0
	Voldoende	10	5
	Totaal	11	5
Risico	Goed	0	0
	Onvoldoende	1	5
	Voldoende	2	5
	Totaal	3	10
Herstel	Goed	0	0
	Onvoldoende	2	7
	Voldoende	3	2
	Totaal	5	9
Totaal	Goed	1	0
	Onvoldoende	3	12
	Voldoende	15	15
	Totaal	19	27

Onderstaande standaarden zijn vaak als goed beoordeeld bij onderzoeken naar goed.

Tabel 4.1.8 Aanbod in het (v)so, naar onderzoekstype (n=63)

		so	vso
Verificatie	Goed	2	2
	Onvoldoende	0	0
	Voldoende	8	5
	Totaal	10	7
Goed	Goed	7	4
	Onvoldoende	0	0
	Voldoende	4	1
	Totaal	11	5
Risico	Goed	0	1
	Onvoldoende	0	1
	Voldoende	5	8
	Totaal	5	10
Herstel	Goed	0	0
	Onvoldoende	0	0
	Voldoende	5	10
	Totaal	5	10
Totaal	Goed	9	7
	Onvoldoende	0	1
	Voldoende	22	24
	Totaal	31	32

Tabel 4.1.9 Samenwerking in het (v)so, naar onderzoekstype (n=61)

		so	vso
Verificatie	Goed	3	2
	Onvoldoende	0	0
	Voldoende	4	6
	Totaal	7	8
Goed	Goed	10	5
	Onvoldoende	0	0
	Voldoende	1	0
	Totaal	11	5
Risico	Goed	1	2
	Onvoldoende	0	0
	Voldoende	4	8
	Totaal	5	10
Herstel	Goed	1	3
	Onvoldoende	1	3
	Voldoende	3	4
	Totaal	5	10
Totaal	Goed	15	12
	Onvoldoende	1	3
	Voldoende	12	18
	Totaal	28	33

Tabel 4.1.10 Pedagogisch klimaat in het (v)so, naar onderzoekstype (n=58)

		so	vso
Verificatie	Goed	5	0
	Kan beter	0	0
	Voldoende	2	4
	Totaal	7	4
Goed	Goed	9	4
	Kan beter	0	0
	Voldoende	2	1
	Totaal	11	5
Risico	Goed	4	1
	Kan beter	0	1
	Voldoende	1	8
	Totaal	5	10

Herstel	Goed	0	0
	Kan beter	2	2
	Voldoende	3	9
	Totaal	5	11
Totaal	Goed	18	5
	Kan beter	2	3
	Voldoende	8	22
	Totaal	28	30

Thema dagbesteding

Van de dertig scholen in dit thema-onderzoek bieden 27 scholen alle drie uitstroomprofielen aan. Drie scholen bieden alleen de uitstroombestemmingen activiteitsgerichte en arbeidsmatige dagbesteding aan hun leerlingen aan.

Tabel 4.2.11 Aanbod uitstroombestemmingen scholen (n=30)

	Nee		Ja	
	n	%	n	%
Belevingsgerichte dagbesteding	3	10,0	27	90,0
Activiteitgerichte dagbesteding	0	0,0	30	100,0
Arbeidsmatige dagbesteding	0	0,0	30	100,0

Het aandeel leerlingen in de arbeidsmatige dagbesteding is het grootst. Daarna volgen activiteitsgericht en belevingsgericht.

Tabel 4.2.12 Verdeling leerlingen over de uitstroomprofielen (n=30)

	%
Belevingsgericht	9,1
Activiteitsgericht	38,4
Arbeidsmatig	52,5

De helft van de dertig bezochte scholen heeft geen of in beperkte mate einddoelen en normen geformuleerd.

Tabel 4.2.13 De school heeft doelen voor opbrengsten op schoolniveau voor de verschillende uitstroombestemmingen en uitstroomniveaus (n=30)

Ja		Nee		Ten dele		In ontwikkeling	
n	%	n	%	n	%	n	%
14	46,7	5	16,7	3	10,0	8	26,7

Hieronder staan de resultaten weergegeven over het onderwijsaanbod voor taal en communicatie.

Tabel 4.2.14 Indicatoren met betrekking tot het onderwijsaanbod (n=30)

	Ja		Nee		Ten dele		In ontwikkeling	
	n	%	n	%	n	%	n	%
De school heeft voor de drie te onderscheiden uitstroombestemmingen een onderwijsaanbod voor taal/communicatie.	28	93,3	0	0,0	1	3,3	1	3,3

Het is een taalaanbod dat voor de drie te onderscheiden uitstroombestemmingen differentiatie mogelijk maakt.	2 9	96, 7	0	0, 0	1	3,3	0	0,0
De school werkt met leerlijnen om de samenhang en de doorgaande lijn in het onderwijsaanbod te waarborgen.	2 4	80, 0	0	0, 0	4	13, 3	2	6,7
De school werkt voor de drie te onderscheiden uitstroombestemmingen aan de bevordering van de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de leerlingen.	2 4	80, 0	0	0, 0	1	3,3	5	16, 7
De school werkt aan de ontwikkeling van algemene competenties voor functioneren in werk/dagactiviteiten en in wonen, vrije tijd en samenleving	2 4	80, 0	0	0, 0	4	13, 3	2	6,7
De school heeft voor leerlingen met uitstroombestemming arbeidsmatige dagbesteding een praktijkaanbod.	2 9	96, 7	0	0, 0	1	3,3	0	0,0

Alle scholen maken gebruik van of zijn bezig met de ontwikkeling van een systeem om de ontwikkelingsvoorgang van leerlingen te volgen.

Tabel 4.2.15 De school hanteert een systeem om de ontwikkelingsvoorgang van de leerlingen te volgen, te meten/toetsen en te registreren (n=30)

Ja		Nee		Ten dele		In ontwikkeling	
n	%	n	%	n	%	n	%
20	66,7	0	0,0	1	3,3	9	30,0

Tabel 4.2.16 De school heeft een goede samenwerking met (keten)partners (n=30)

Ja		Nee		Ten dele		In ontwikkeling	
n	%	n	%	n	%	n	%
30	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0

Hieronder staan een aantal beoordeelde indicatoren weergegeven die te maken hebben met de stage van leerlingen in het vso.

Tabel 4.2.17 Indicatoren met betrekking tot het stageaanbod (n=30)

	Ja		Nee		Ten dele		In ontwikkeling	
	n	%	n	%	n	%	n	%
De school biedt een externe stage aan.	30	100	0	0,0	0	0,0	0	0,0
De leerling is tevreden over de externe stage.	28	100	0	0,0	0	0,0	0	0,0
De school heeft voor de praktijkvorming van de leerlingen eigen initiatieven ontplooid die een voorbeeld zouden kunnen zijn voor andere scholen.	25	83,3	4	13,3	0	0,0	1	3,3
De stageplek is ook vaak de uitstroombestemming.	28	93,3	2	6,7	0	0,0	0	0,0

Hieronder staan een aantal indicatoren weergegeven oer de vereiste documenten bij uitstroom.

Tabel 4.2.18 Kwaliteit wettelijk vereiste documenten ter voorbereiding op de uitstroom van leerlingen (n=30)

	Ja		Nee		Ten dele	
	n	%	n	%	n	%
Het overgangsdokument voldoet aan de wettelijke voorschriften.	27	90,0	3	10,0	0	0,0
Het overgangsdokument is functioneel voor de zorginstelling.	16	59,3	2	7,4	9	33,3
Het getuigschrift voldoet aan de wettelijke voorschriften.	26	86,7	4	13,3	0	0,0
De stageovereenkomst voldoet aan de wettelijke voorschriften.	17	56,7	2	6,7	11	36,7
Het stagebeleidsplan voldoet aan de wettelijke voorschriften.	17	58,6	3	10,3	9	31,0

Een groot deel van de scholen geeft aan dat zij moeite hebben met het vinden van bevoegde en bekwame docenten.

Tabel 4.2.19 Vragen over werving bevoegde en bekwame docenten (n=30)

	Ja	
	n	%
Ervaart u weleens problemen om aan bevoegde en bekwame groepsleraren te komen?	25	83,3
Ervaart u weleens problemen om aan bevoegde en bekwame praktijkleraren te komen?	12	40,0
Geen/weinig reacties op vacatures	17	68,0
Kandidaten hebben onvoldoende affiniteit en/of competenties met betrekking tot de doelgroep	18	72,0
Kandidaten beschikken niet over de vereiste onderwijsbevoegdheid	9	36,0
Komt het weleens voor dat ondersteunend personeel zelfstandig lesgevende taken uitvoert?	25	83,3
Beschikt al het personeel dat lesgevende taken verzorgt in het uitstroomprofiel dagbesteding over een onderwijsbevoegdheid?	21	70,0

Bij de helft van de scholen zijn de meeste leerlingen 18 jaar als ze uitstromen.

Tabel 4.2.20 Uitstroomleeftijd leerlingen (n=30)

	n	%
18	13	43,3
18,5	2	6,7
19	9	30,0
20	6	20,0

5 Sociaal klimaat

5.1 Meldingen vertrouwensinspecteur

In 2017/2018 zien we in de sector speciaal onderwijs in bijna alle categorieën meldingen bij de vertrouwensinspecteurs sprake is van of een stabilisatie of een afname van het aantal meldingen. Het meest valt op de daling van het aantal meldingen psychisch geweld.

Tabel 5.1.1 Aantal meldingen vertrouwensinspectie voor het (voortgezet) speciaal onderwijs in de periode 2015/2016–2017/2018 (n 2017/2018=140)

	Seksueel misbruik	Waarvan door met taken belaste personen	Seksuele intimidatie	Waarvan door met taken belaste personen	Psychisch geweld *	Fysiek geweld	Discriminatie	Radicalisering	overig	Totaal
2015/2016	18	7 (38,9%)	17	4 (23,5%)	52 (52%)	65	2	0	5	159
2016/2017	18	7 (38,9%)	21	8 (38,1%)	64 (41%)	63	0	1	9	176
2017/2018	18	6 (33,3%)	13	5 (38,5%)	40 (57,7%)	57	1	1	10	140

* Tussen haakjes het percentage pesten ten opzichte van alle meldingen psychisch geweld.
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2018

Zie verder het factsheet meldingen vertrouwensinspecteurs op www.onderwijsinspectie.nl

6 Sturing op kwaliteit

Op bestuursniveau is een steekproef getrokken. Deze besturen zijn bezocht door de onderwijsinspectie.

6.1 Kwaliteit van besturen

Bijna de helft van de zestien besturen heeft een onvoldoende gekregen voor kwaliteitszorg. Een kwart van de besturen heeft de waardering goed gekregen op kwaliteitscultuur. Vijf van de zestien besturen hebben een onvoldoende gekregen voor de standaard verantwoording en dialoog. In totaal is vijf keer een waardering goed gegeven op de kwaliteitszorgstandaarden.

Tabel 5.2.1 Gegeven oordelen kwaliteitszorgstandaarden (n=16)

	Onvoldoende		Voldoende		Goed		Totaal	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kwaliteitszorg	7	44	8	50	1	6	16	100
Kwaliteitscultuur	2	13	10	63	4	25	16	100
Verantwoording en dialoog	5	31	11	69	0	0	16	100

Het aantal besturen dat bij de sector speciaal onderwijs is bezocht, is erg klein. Daarom is er niet getoetst op significante verschillen en moeten de resultaten met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. Alleen besturen in de regio's oost, midden en zuid hebben een oordeel gekregen op de kwaliteitszorgstandaarden. Het gaat om kleine aantallen per regio. De helft van de besturen in de regio midden heeft een onvoldoende gekregen op kwaliteitszorg.

Tabel 5.2.2 Gegeven oordelen kwaliteitszorgstandaarden naar regio (n=16)

		Onvoldoende		Voldoende		Goed		Totaal	
		n	%	n	%	n	%	n	%
Oost	Kwaliteitszorg	1	33	2	67	0	0	3	100
	Kwaliteitscultuur	0	0	2	67	1	33	3	100
	Verantwoording en dialoog	1	33	2	67	0	0	3	100
Midden	Kwaliteitszorg	5	50	5	50	0	0	10	100
	Kwaliteitscultuur	2	20	6	60	2	20	10	100
	Verantwoording en dialoog	3	30	7	70	0	0	10	100
Zuid	Kwaliteitszorg	1	33	1	33	1	33	3	100
	Kwaliteitscultuur	0	0	2	67	1	33	3	100
	Verantwoording en dialoog	1	33	2	67	0		3	100

Er zijn alleen kleine, middelgrote en grote besturen die een oordeel hebben gekregen op de kwaliteitszorgstandaarden. Het gaat hier om twaalf kleine besturen, drie middelgrote besturen en één groot bestuur. Een vergelijking is daarom niet te maken. Wel valt op dat de kwaliteitszorg bij de helft van de kleine besturen onvoldoende is.

Tabel 5.2.3 Gegeven oordelen kwaliteitszorgstandaarden naar aantal OVT's onder het bestuur (n=16)

		Onvoldoende		Voldoende		Goed		Totaal	
		n	%	n	%	n	%	n	%
Klein bestuur	Kwaliteitszorg	6	50	6	50	0	0	12	100

(2-7)	Kwaliteitscultuur	2	17	7	58	3	25	12	100
	Verantwoording en dialoog	4	33	8	67	0	0	12	100
Middelgroot bestuur (8-15)	Kwaliteitszorg	0	0	2	67	1	33	3	100
	Kwaliteitscultuur	0	0	2	67	1	33	3	100
	Verantwoording en dialoog	0	0	3	100	0	0	3	100
Groot bestuur (>15)	Kwaliteitszorg	1	100	0	0	0	0	1	100
	Kwaliteitscultuur	0	0	1	100	0	0	1	100
	Verantwoording en dialoog	1	100	0	0	0	0	1	100

Zowel bij kleine als bij grote besturen heeft de helft van de zes besturen een onvoldoende gekregen voor kwaliteitszorg. Voor verantwoording en dialoog hebben twee van de zes kleine besturen en twee van de zes grote besturen een onvoldoende gekregen.

Tabel 5.2.4 Gegeven oordelen kwaliteitszorgstandaarden bestuursomvang op basis van leerlingaantal (n=16)

		Onvoldoende		Voldoende		Goed		Totaal	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Klein bestuur	Kwaliteitszorg	3	50	3	50	0	0	6	100
	Kwaliteitscultuur	1	17	3	50	2	33	6	100
	Verantwoording en dialoog	2	33	4	67	0	0	6	100
Middelgroot bestuur	Kwaliteitszorg	1	25	3	75	0	0	4	100
	Kwaliteitscultuur	1	25	2	50	1	25	4	100
	Verantwoording en dialoog	1	25	3	75	0	0	4	100
Groot bestuur	Kwaliteitszorg	3	50	2	33	1	17	6	100
	Kwaliteitscultuur	0	0	5	83	1	17	6	100
	Verantwoording en dialoog	2	33	4	67	0	0	6	100

Er zijn acht vrijwilligersbesturen en acht niet-vrijwilligersbesturen. De helft van de vrijwilligersbesturen heeft een onvoldoende gekregen voor kwaliteitszorg. Voor kwaliteitscultuur hebben drie van de acht vrijwilligersbesturen de waardering goed gekregen. Drie van de acht niet-vrijwilligersbesturen hebben een onvoldoende gekregen voor verantwoording en dialoog.

Tabel 5.2.5 Gegeven oordelen kwaliteitszorgstandaarden naar wel of geen vrijwilligersbestuur (n=16)

		Onvoldoende		Voldoende		Goed		Totaal	
		n	%	n	%	n	%	n	%
Vrijwilligersbestuur	Kwaliteitszorg	4	50	3	38	1	13	8	100
	Kwaliteitscultuur	2	25	3	38	3	38	8	100
	Verantwoording en dialoog	2	25	6	75	0	0	8	100
Geen vrijwilligersbestuur	Kwaliteitszorg	3	38	5	63	0	0	8	100
	Kwaliteitscultuur	0	0	7	88	1	13	8	100
	Verantwoording en dialoog	3	38	5	63	0	0	8	100

6.2

Kwaliteit van de instellingen

Op 1 september 2018 waren er veertien scholen die als (zeer) zwak/onvoldoende beoordeeld zijn. Op 1 januari 2019 gaat het om dertien scholen.

Tabel 6.2.1 Percentage objecten (V)SO dat als zwak/zeer zwak beoordeeld is (n 2019=643)

	2017		2018		1 jan. 2019	
	%	n	%	n	%	n
Overig	96,6	626	97,8	631	98,0	630
Onvoldoende/ Zwak	2,9	19	1,7	11	1,6	10
Zeer zwak	0,5	3	0,5	3	0,5	3

De scholen die op 1 september 2018 zeer zwak zijn, waren een jaar eerder al onvoldoende/zwak. Van de elf scholen die onvoldoende/zwak zijn op 1 september 2018, waren zes scholen al onvoldoende/zwak in 2017, en één school was vorig jaar nog zeer zwak.

Tabel 6.2.2 Beoordeling oordeel 1 september 2018 t.o.v. oordeel 1 september 2017, uitgesplitst naar so en vso (n=621)

			2017: Arrangement op peildatum 1 sept		
			Overig	Onvoldoende/ Zwak	Zeer zwak
			n	n	n
2018: Arrangement op peildatum 1 sept	Overig	SO	285	3	1
		VSO	311	6	1
	Onvoldoende/Zwak	SO	2	1	1
		VSO	2	5	0
	Zeer zwak	SO	0	1	0
		VSO	0	2	0

Op 1 januari gaan 2019 ruim 1.500 leerlingen naar een school die onvoldoende/zeer zwak is.

Tabel 6.2.3 Aantal leerlingen op (zeer) zwakke scholen, inschrijving 1 oktober 2017, oordeel 1 januari 2019 (n=1.526)

	Onvoldoende/Zwak	Zeer zwak
	n	n
SO	146	107
VSO	1.130	143
Totaal	1.276	250

Hieronder zijn de oordelen uitgesplitst naar verschillende kenmerken.

Tabel 6.2.4 Percentage objecten dat als zwak/zeer zwak beoordeeld is, uitgesplitst naar so en vso, peildatum 1 januari 2019 (n 2019=643)

		%	n
SO	Overig	99,0	305
	Onvoldoende/Zwak	0,6	2
	Zeer zwak	0,3	1
VSO	Overig	97,0	325
	Onvoldoende/Zwak	2,4	8
	Zeer zwak	0,6	2

Tabel 6.2.5 Percentage objecten dat als zwak/zeer zwak beoordeeld is, uitgesplitst naar JJI en GJI, peildatum 1 januari 2019 (n 2019=643)

		%	n
Overig	Overig	97,9	613
	Onvoldoende/Zwak	1,6	10

	Zeer zwak	0,5	3
JJI	Overig	100,0	7
	Onvoldoende/Zwak	0,0	0
	Zeer zwak	0,0	0
GJI	Overig	100,0	10
	Onvoldoende/Zwak	0,0	0
	Zeer zwak	0,0	0

Tabel 6.2.6 Arrangementen naar cluster, peildatum 1 januari 2019 (n 2019=643)

	Overig		Onvoldoende/Zwak		Zeer zwak	
	%	n	%	n	%	n
Cluster 1	100,0	17	0,0	0	0,0	0
Cluster 2	98,2	56	1,8	1	0,0	0
Overig	97,9	557	1,6	9	0,5	3
Totaal	98,0	630	1,6	10	0,5	3

Met het vernieuwde toezicht is de mogelijkheid ontstaan om scholen als goed te waarderen. Op 1 januari 2019 gaat het om 24 scholen.

Aantal objecten (v)so dat als goed beoordeeld is op 1 januari 2019 (n=643)

	n
Niet goed	619
Goed	24

Nieuwe en vervallen vestigingen

Onderstaande tabel toont het aantal so-vestigingen dat opgericht en opgeheven is. Een schooljaar begint en eindigt hier op 1 augustus. Vooral in de periode 2008/2009 tot en met 2014/2015 zijn veel vestigingen opgeheven.

Tabel 6.2.7 Opgerichte en opgeheven vestigingen (voortgezet) speciaal onderwijs, peildatum 1 augustus (n 2017/2018=37)

	Opgericht	Opgeheven
2004/2005	31	10
2005/2006	29	22
2006/2007	31	17
2007/2008	29	10
2008/2009	31	66
2009/2010	54	40
2010/2011	32	148
2011/2012	13	100
2012/2013	17	41
2013/2014	56	67
2014/2015	24	91
2015/2016	94	36
2016/2017	15	23
2017/2018	24	13

7 Passend onderwijs

In deze paragraaf worden leerlingstromen gepresenteerd, tussen het (speciaal) basisonderwijs, speciaal onderwijs, praktijkonderwijs, en voortgezet speciaal onderwijs. Absolute aantallen zijn hier alleen voor het meest recente jaar weergegeven, percentages alleen voor de afgelopen drie jaren.

7.1 Stromen bao, sbo en so

Tabel 7.1.1 Stromen tussen bao, sbo en so, 2017-2018 (n=1.279.461)

		2018/19			
		bao	sbo	so	Totaal
		Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
2017/18	bao	1.217.337	7.387	3.784	1.228.508
	sbo	256	25.336	957	26.549
	so	595	783	23.026	24.404
	Totaal	1.218.188	33.506	27.767	1.279.461

In 2017/2018 gaat 2 procent van de leerlingen naar het so en 2,3 procent naar het sbo. In 2018/2019 is dit voor beide categorieën 0,1 procentpunt hoger.

Tabel 7.1.2 Deelnamepercentage bao, sbo en so, 2013/2014-2018/2019 (n 2018/2019=1.471.448)

	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
	%	%	%	%	%	%
bao	95,5	95,5	95,7	95,8	95,7	95,5
sbo	2,5	2,4	2,3	2,3	2,3	2,4
so	2,1	2,0	2,0	2,0	2,0	2,1

Dit jaar wisselde 1,1 procent van schoolsoort. In 2014/2015 was dit nog 0,8 procent.

Tabel 7.1.3 Percentage leerlingen in bao, sbo en so dat van schoolsoort wisselt, 2014/2015-2017/2018 (n 2017/2018= 1.279.461)

	Wisseling		Geen wisseling	
	%	n	%	n
2014/2015	0,8	10.762	99,2	1.300.171
2015/2016	1,0	12.518	99,0	1.285.734
2016/2017	1,0	13.174	99,0	1.274.070
2017/2018	1,1	13.762	98,9	1.265.699

Vanuit het regulier basisonderwijs is in 2018 een even groot gedeelte van de leerlingen tussentijds uitgestroomd naar sbo/so als in 2017. Het gaat om 0,9 procent van de leerlingpopulatie. Er zijn iets meer leerlingen vanuit het so uitgestroomd naar het sbo en primair onderwijs. Ook zijn er vanuit het sbo iets meer leerlingen uitgestroomd naar het so.

Tabel 7.1.4 Stromen tussen bao, sbo en so, 2015/2016, geperceenteerd t.o.v. herkomst 2015 (n=1.298.252)

		2016/17			
		bao	sbo	so	Totaal
		%	%	%	%
2015/16	bao	99,2	0,5	0,3	100,0

	sbo	0,8	95,8	3,4	100,0
	so	3,2	3,6	93,2	100,0
	Totaal	95,4	2,5	2,0	100,0

Tabel 7.1.5 Stromen tussen bao, sbo en so, 2016/2017, gepercenteerd t.o.v. herkomst 2016 (1.287.244)

		2017/18			
		bao	sbo	so	Totaal
		%	%	%	%
2016/17	bao	99,1	0,6	0,3	100,0
	sbo	1,1	95,5	3,4	100,0
	so	2,3	2,9	94,8	100,0
	Totaal	95,4	2,5	2,1	100,0

Tabel 7.1.6 Stromen tussen bao, sbo en so, 2017-2018, gepercenteerd t.o.v. afkomst 2017 (n=1.279.461)

		2018/19			
		bo	sbo	so	Totaal
		%	%	%	%
2017/18	bao	99,1	0,6	0,3	100,0
	sbo	1,0	95,4	3,6	100,0
	so	2,4	3,2	94,4	100,0
	Totaal	95,2	2,6	2,2	100,0

7.2 Stromen po – vo, vso en pro

Afgelopen jaar is er een lichte stijging in het aantal leerlingen dat vanuit het (speciaal) basisonderwijs en het so doorstroomt naar het praktijkonderwijs en vso. Deze stijging is met name zichtbaar bij de leerlingen die in 2017/2018 ingeschreven stonden voor het sbo.

Tabel 7.2.1 Stromen tussen bao, sbo, so - vo, pro, vso, 2017-2018 (n=188.501)

		2018/19			
		vo	pro	vso	Totaal
		Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
2017/18	bao	173.531	2.009	811	176.351
	sbo	3.558	2.782	782	7.122
	so	879	279	3.870	5.028
	Totaal	177.968	5.070	5.463	188.501

Tabel 7.2.2 Stromen tussen bao, sbo, so - vo, pro, vso, 2014/2015, gepercenteerd t.o.v. afkomst 2014 (n=204.017)

		2015/16			
		vo	pro	vso	Totaal
		%	%	%	%
2014/15	bao	98,7	0,9	0,3	100,0
	sbo	55,8	37,6	6,6	100,0
	so	20,6	6,1	73,3	100,0
	Totaal	94,9	2,5	2,5	100,0

Tabel 7.2.3 Stromen tussen bao, sbo, so - vo, pro, vso, 2015/2016, gepercenteerd t.o.v. afkomst 2015 (n=198.388)

		2016/17			
		vo	pro	vso	Totaal
		%	%	%	%
2015/16	bao	98,6	1,0	0,4	100,0
	sbo	54,9	37,2	7,9	100,0
	so	19,4	6,3	74,4	100,0

	Totaal	94,8	2,5	2,7	100,0
--	--------	------	-----	-----	-------

Tabel 7.2.4 Stromen tussen bao, sbo, so - vo, pro vso, 2016/2017, geperceerd t.o.v. afkomst 2016 (n=191.922)

		2017/18			
		vo	pro	vso	Totaal
		%	%	%	%
2016/17	bo	98,6	1,0	0,4	100,0
	sbo	51,4	38,4	10,2	100,0
	so	18,5	5,4	76,1	100,0
	Totaal	94,6	2,6	2,9	100,0

Tabel 7.2.5 Stromen tussen bao, sbo, so - vo, pro vso, 2017/2018, geperceerd t.o.v. afkomst 2017 (n=188.501)

		2018/19			
		vo	pro	vso	Totaal
		%	%	%	%
2017/18	bao	98,4	1,1	0,5	100,0
	sbo	50,0	39,1	11,0	100,0
	so	17,5	5,5	77,0	100,0
	Totaal	94,4	2,7	2,9	100,0

7.3 Stromen vo, vso en pro

Tabel 7.3.1 Stromen tussen vo, pro en vso, 2017/2018 (n=812.178)

		2018/19			
		vo	pro	vso	Totaal
		Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
2017/18	vo	755.838	1.414	3.704	760.956
	pro	269	22.305	384	22.958
	vso	711	200	27.353	28.264
	Totaal	756.818	23.919	31.441	812.178

Het percentage leerlingen dat wisselt tussen het vo, pro en vso is al jaren stabiel.

Tabel 7.3.2 Percentage leerlingen in vo, pro en vso dat van schoolsoort wisselt, 2014/2015-2017/2018 (n 2017/2018=812.178)

	Wisseling		Geen wisseling	
	%	n	%	n
2014-2015	0,7	6.179	99,3	819.203
2015-2016	0,8	6.647	99,2	821.735
2016-2017	0,8	6.672	99,2	818.203
2017-2018	0,8	6.682	99,2	805.496

Het percentage leerlingen dat in het vso zit, is licht afgenomen ten opzichte van het totaal aantal leerlingen dat in het vo, pro en vso zit.

Tabel 7.3.3 Stromen tussen vo, pro en vso, 2014-/015, geperceerd t.o.v. herkomst 2014 (n=826.382)

		2015/16			
		vo	pro	vso	Totaal
		%	%	%	%
2014/15	vo	99,5	0,2	0,4	100,0
	pro	1,3	97,1	1,6	100,0
	vso	3,4	0,8	95,8	100,0
	Totaal	93,1	3,0	4,0	100,0

Tabel 7.3.4 Stromen tussen vo, pro en vso, 2015/2016, gepercenteerd t.o.v. herkomst 2015 (n=824.875)

		2016/17			
		vo	pro	vso	Totaal
		%	%	%	%
2015/16	vo	99,4	0,2	0,5	100,0
	pro	1,3	97,0	1,7	100,0
	vso	3,1	0,8	96,1	100,0
	Totaal	93,2	3,0	3,9	100,0

Tabel 7.3.5 Stromen tussen vo, pro en vso, 2016/2017, gepercenteerd t.o.v. herkomst 2016 (n= 824.875)

		2017/18			
		vo	pro	vso	Totaal
		%	%	%	%
2016/17	vo	99,4	0,2	0,5	100,0
	pro	1,3	97,1	1,6	100,0
	vso	3,3	0,8	95,9	100,0
	Totaal	93,2	3,0	3,8	100,0

Tabel 7.3.6 Stromen tussen vo, pro en vso, 2016/2017, gepercenteerd t.o.v. herkomst 2016 (n=812.178)

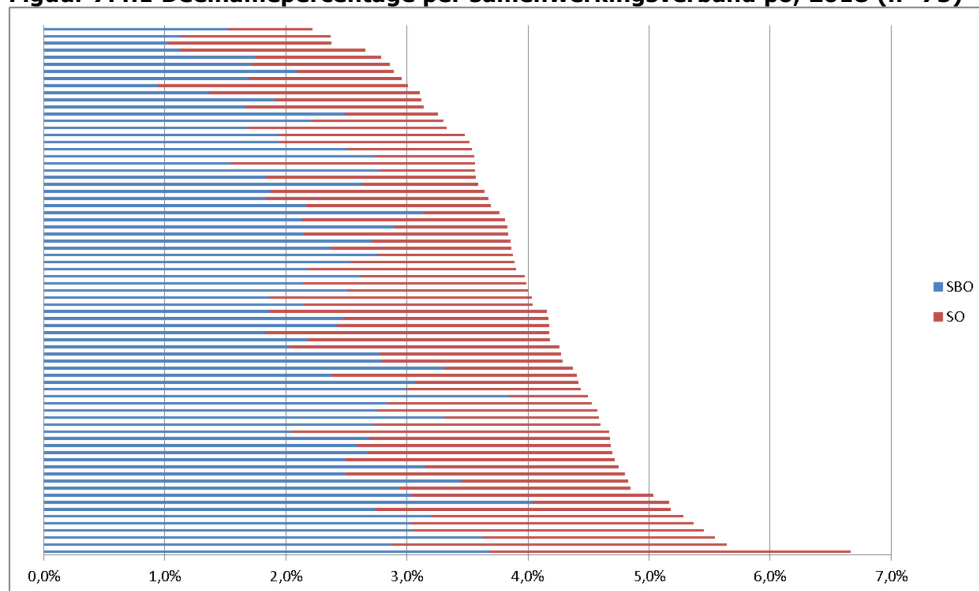
		2018/19			
		vo	pro	vso	Totaal
		%	%	%	%
2017/18	vo	99,3	0,2	0,5	100,0
	pro	1,2	97,2	1,7	100,0
	vso	2,5	0,7	96,8	100,0
	Totaal	93,2	2,9	3,9	100,0

7.4 Samenwerkingsverbanden

Per samenwerkingsverband po is het aandeel leerlingen in het basisonderwijs (bo); speciaal basisonderwijs (sbo) en speciaal onderwijs (so) bepaald. Het aantal leerlingen (s)bo is vastgesteld door middel van toewijzing aan het samenwerkingsverband van hun school en het aantal leerlingen so aan de hand van het (bekostigend) samenwerkingsverband waar zij toebehoren. Als leerlingen in hetzelfde inschrijfjaar in verschillende sectoren geregistreerd staan - (s)bo of so én in het vso - dan telt de leerling als (v)so-leerling.

In onderstaande grafiek zijn de deelnamepercentages van de samenwerkingsverbanden po grafisch weergegeven. Hierdoor wordt inzichtelijk dat de verschillen behoorlijk groot zijn. Op de meeste samenwerkingsverbanden gaan meer leerlingen naar het sbo dan naar het so. De deelnamepercentages aan het sbo variëren van 0,9 tot 4 procent, en van het so van 0,6 tot 3 procent.

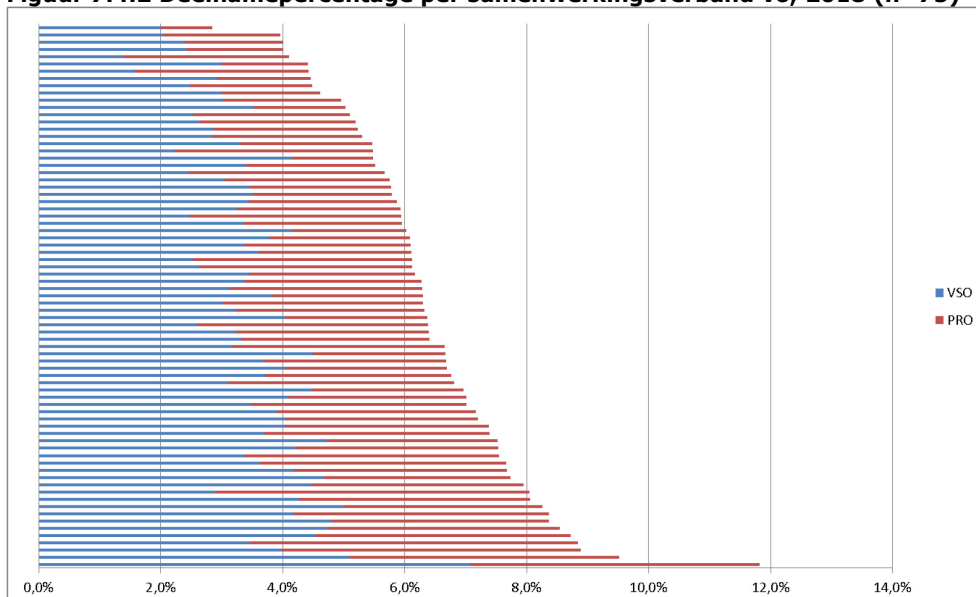
Figuur 7.4.1 Deelnamepercentage per samenwerkingsverband po, 2018 (n=75)

Per samenwerkingsverband vo is het aandeel leerlingen in het voortgezet onderwijs (vo); praktijkonderwijs (pro) en voortgezet speciaal onderwijs (vso) bepaald. Het aantal leerlingen pro en vo is vastgesteld door middel van toewijzing aan het samenwerkingsverband van hun school en het aantal leerlingen vso aan de hand van het (bekostigend) samenwerkingsverband waar zij toebehoren.

In onderstaande grafiek zijn de deelnamepercentages van de samenwerkingsverbanden vo grafisch weergegeven. Hierdoor wordt inzichtelijk dat de verschillen behoorlijk groot zijn. De deelnamepercentages aan het praktijkonderwijs variëren van 0,8 tot 5,4 procent, en van het vso van 1,4 tot 7,1 procent.

Figuur 7.4.2 Deelnamepercentage per samenwerkingsverband vo, 2018 (n=75)

In onderstaande tabel wordt getoond met hoeveel samenwerkingsverbanden een vso- of so-school te maken heeft. Een school is hier gedefinieerd als een brin-vestnr-onderwijssoort, waarbij cluster 1 en cluster 2-scholen niet zijn meegenomen. De reden hiervoor is dat cluster 1- en 2-scholen niet met verschillende samenwerkingsverbanden te maken hebben. Onderstaande gegevens wijken af van de cijfers die vorig jaar gepresenteerd zijn in het kader van het onderwijsverslag, omdat cluster 1- en cluster 2-scholen toen niet zijn uitgesloten.

In 2018 hebben so- en vso-scholen gemiddeld met bijna zes verschillende samenwerkingsverbanden te maken. Vanaf de invoering van het passend onderwijs is een stijging zichtbaar van het aantal samenwerkingsverbanden waar een school mee te maken heeft. De spreiding is groot: Sommige scholen hebben te maken met slechts een samenwerkingsverband, terwijl andere scholen met meer dan twintig samenwerkingsverbanden te maken hebben.

Tabel 7.4.1 Gemiddeld aantal samenwerkingsverbanden per brin-vestnr, naar onderwijssoort, 2014-2018 (n 2018=613)

	speciaal onderwijs					voortgezet speciaal onderwijs				
	Gem. aantal svw	SD	Min.	Max.	Aantal vest	Gem. aantal svw	SD	Min.	Max.	Aantal vest
2014	4,4	3,1	1	26	309	6,3	4,7	1	48	327
2015	4,8	3,4	1	28	313	6,9	5,4	1	58	328
2016	5,1	3,5	1	25	297	7,2	5,6	1	49	328
2017	5,5	3,5	1	25	296	7,7	6,0	1	59	313
2018	5,7	3,6	1	28	295	7,7	5,9	1	54	318